

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je na 91. seji, dne 13. 4. 1988, obravnaval informacijo o spremljanju uresničevanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik v obdobju 1986-1990 za leto 1987 in sklenil, da jo posreduje delegatom zborov skupščine občine v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET

INFORMACIJA

o spremljanju uresničevanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik v obdobju 1986-1990 za leto 1987

UVOD

Občina Ljubljana Vič-Rudnik zaostaja v stopnji gospodarske moči ter v komunalni infrastrukturni opremljenosti glede na druge občine v Ljubljani. V dolgoročnem načrtu razvoja Ljubljane in v srednjeročnem družbenem planu je ena pomembnih usmeritev hitrejši razvoj južnega dela Ljubljane.

Kljub takšnim načrtom pa v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja ni bil storjen pomembnejši premik v korist hitrejšega razvoja juga Ljubljane. Za gospodarske naložbe so bile namenjene znatne površine, vendar v celoti niso bile realizirane, zlasti zaradi zapletenih postopkov ob predvidenih posegih v prostor in prepočasnega komunalnega opremljanja industrijskih con.

Vendar pa so bili pozitivni premiki zlasti na področju trgovine osnovne preskrbe, kjer so bile realizirane vse načrtovane naložbe, pa tudi na področju osebne dela drobnega gospodarstva, kjer je ugotovljen povečan interes za odpiranje novih obratovalnic in stalen porast števila zaposlenih.

Velik povdarek je bil v letu 1987 dan komunalni opremljenosti v coni VP 1/2 Rudnik. Poleg pomanjkanja sredstev je povzročil velike težave odstop Ljubljanskih mlekarn od gradnje v tej coni. Zato si je izvršni svet prizadeval za pridobitev novih investitorjev. Cono VP 6/1 Plutal smo intenzivno komunalno opremljali zaradi zagotovitve čimprejšnjega pričetka proizvodnje v SOZD Iskra DO Iskra Elementi TOZD SEM.

V mesecu aprilu 1988 bo investicija zaključena, v maju pa bo stekla poskusna proizvodnja. V položaju organizacij združenega dela ni opaziti posebnega napredka, preje bi lahko rekli, da so mnoge organizacije zaradi razvojnih pomanjkljivosti v krizi.

Gospodarske razmere so bile v letu 1987 še bolj zaostrene kot v letu 1986. Pogoji gospodarjenja, ki jih določa zvezna vlada - obračunski zakon - so bili med letom večkrat spremenjeni; s predpisi na področju mednarodne menjave izvozniki gotovo niso bili zadovoljni saj je bil vse leto v veljavi izjemni 110. člen zakona.

Cene so bile v letu 1987 še večji problem kot v letu 1986. Gospodarski subjekti so v pričakovanju zamrznitve postavljali vse večje zahtevke za zvišanje cen. Tako kot v prejšnjih obdobjih je tudi tokrat zvezna vlada konec leta res posegla po skrajnem ukrepu - zamrznitvi cen. Ta ukrep se je že večkrat izkazal kot neučinkovit še posebno, če ni bil uporabljen v sestavi celovitega koncepta protinflacijske politike.

Cene so v zadnjih 45 dneh leta 1987 uradno rastle nekoliko počasneje, vendar pa so se sive cene, ki jih uradna statistika ne more registrirati, v prvih mesecih leta 1988 vse bolj uveljavile.

Cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih v SR Sloveniji so porastle za 106 odstotkov, cene na debelo za 104 odstotke, cene na drobno za 131 odstotkov in cene življenjskih potrebščin za 132 odstotkov.

Neugodne razmere gospodarjenja so najbolj vplivale na uresni-

čevanje resolucijskih usmeritev na področju proizvodnje in izvoza. Dosežena je bila minimalna rast industrijske proizvodnje (0,6 odstotka), kar je veliko manj kot smo načrtovali (10 odstotkov). V Ljubljani je bila industrijska proizvodnja za 2,3 odstotka in v Sloveniji za 1,2 odstotka manjša kot v letu 1986.

Obseg izvoza je bil v letu 1987 za 1,8 odstotka nižji kot v letu 1986, od tega na konvertibilni trg za 2,1 odstotka. V resoluciji je bila predvidena 12 odstotna rast izvoza, od tega 15 odstotkov na konvertibilno področje. Uvoz je bil za 7,0 odstotka nižji kot v letu 1986, načrtovan je bil porast za 7 odstotkov. Glede na gibanje izvoza med letom, je izvozni rezultat celega leta vendarle zadovoljiv. Izvoz v Ljubljani je bil za 0,1 odstotka, in v Sloveniji za 3,5 odstotka višji kot v letu 1986.

Na takšno gibanje izvoza so vplivali splošni pogoji gospodarjenja, neustrezna zakonodaja, politika tečaja dinarja, prednostno plačevanje v tujino po 110. členu, ki povzroča velike zamude pri plačilih, pa tudi neredna izplačila izvoznih spodbud.

Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko je bilo na območju občine zaposleno povprečno 13.131 delavcev (IND = 100,3) v gospodarstvu in 6.541 delavcev (IND = 102,6) v negospodarstvu. Pri 1603 zasebnih obrtnikih je bilo zaposlenih 1688 delavcev (IND 101,2). Z resolucijo je bilo načrtovano povečanje števila zaposlenih za dva odstotka.

Interventni ukrepi Zveznega izvršnega sveta, sprejeti v novembru 1987, so ponovno vnesli veliko administriranja na področju, ki bi ga moral urejati trg.

Pomembneje je bil spremenjen tečaj dinarja, vendar pa je bil v naslednjih mesecih spremenjen le glede na uradno ugotovljeno rast cen. Sprejeti so bili ukrepi za zmanjšanje vseh vrst porabe - osebne, skupne in splošne družbene porabe. Delno so bili zamrznjeni tudi osebni dohodki. Cene so bile zamrznjene oziroma znižane na raven, ki je veljala v oktobru 1987. Cene nekaterih surovin in energije pa so bile bistveno zvišane.

Kljub obljubam Zveznega izvršnega sveta, da zamrznitev cen ne bo dolgotrajna, pa še ni kaj hitro pričakovati, da bo doseženo stanje, ki je veljalo pred zamrznitvijo, kar je ena od zahtev Mednarodnega monetarnega sklada v pogajanjih za odložitve odplačila dela dolgov Jugoslavije v letu 1988.

Interventni ukrepi na področju cen so v naši občini še najbolj prizadeli kovinsko predelovalno industrijo. Mnoge organizacije iz industrije so prenehale proizvajati izdelke, ki prinašajo izgubo, vendar pa tega izpada ne bodo mogle v celoti nadomestiti s proizvodnjo še donosnih proizvodov. Zmanjšanje proizvodnje, znižanje akumulativne sposobnosti bo usodno vplivalo na nadaljnji razvoj gospodarstva, s tem pa bo vse bolj ogrožena socialna varnost delavcev.

1. POSLOVNI REZULTATI ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

1. 1. GOSPODARSTVO

V letu 1987 je v občini poslovalo 97 gospodarskih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. V tem času so sedež organizacije prenesle v drugo občino: OZ Prevoz, SOZD Mercator, DO Mercator Rožnik, OS Interna banka Mercator in DO Iskra Zorin, v DO Široka potrošnja TOZD Raziskovalni inštitut in DO Ljubljanske mlekarne TOZD Strojni obrat je bila opravljena statusna sprememba, v občino pa sta se priselili DO Mercator Inženiring in DO Knjigopromet. V začetku leta 1987 je stopil v veljavo novi Zakon o celotnem prihodu in dohodku. Novi zakon je vnesel spremembe v vsebino in obseg nekaterih finančnih kategorij, tehniko knjiženja in vrednotenja sredstev in njihovih virov. Zakon je bil med letom še večkrat spremenjen in dopolnjen, predvsem na področju revalorizacije. Finančne rezultate leta 1987 je zato težko primerjati z rezultati leta 1986.

Osnovni cilj novega obračunskega zakona je bil prilagoditi finančni obračun razmeram visoke rasti cen. Od 1. julija 1987 dalje velja tudi četrto poglavje zakona.

Rast osnovnih finančnih kategorij je bila v letu 1987 predvsem posledica hitre rasti cen in spremenjenega obračunskega sistema s obvezno revalorizacijo sredstev in njihovih virov, manj pa večjega obsega poslovanja (proizvodnje).

V gospodarstvu je celotni prihodek porastel za 102 odstotka in

dohodek za 101 odstotek. V enakem obdobju so cene za drobno porastle za 131 odstotkov.

Rast celotnega prihodka in porabljenih sredstev je v vseh področjih dejavnosti, razen v gozdarstvu in trgovini, presegla 100 odstotkov. Podobno je tudi rast dohodka v vseh področjih dejavnosti, razen v industriji, presegla 100 odstotkov. Zastoj gospodarstvene aktivnosti je bil najbolj izrazit ravno v industriji. Novi obračun z revalorizacijo je najbolj obremenil organizacije iz industrije, kjer je rast porabljenih sredstev (IND = 214) kar za 14 indeksnih točk presegla rast celotnega prihodka. Industrijske organizacije združenega dela so v letu 1987 dosegle za 54,3 milijarde din dohodka, kar je le 71 odstotkov več kot v letu 1986. Delež industrije v ustvarjenem dohodku je leta 1986 znašal 47,1 odstotka, v letu 1987 pa le še 40,0 odstotka.

Organizacije iz trgovine so ob razmeroma nizki rasti prihodkov in porabljenih sredstev (IND = 191 oziroma 186), dosegle 24,4 milijarde din (IND = 240) ali 18 odstotkov dohodka gospodarstva.

Finančni rezultati gospodarstva na območju občine Ljubljana Viš-Rudnik v letu 1987
(v milij. din)

	GOSPODARSTVO		INDUSTRIJA		TRGOVINA	
	1-XII/1987	IND	1-XII/1987	IND	1-XII/1987	IND
CELOTNI PRIHODEK	566.362	202	193.667	200	213.404	191
PORABLJENA SREDSTVA	430.775	202	138.372	214	189.019	186
- amortizacije	10.448	158	4.447	156	978	152
- revalorizacija amortizacije	6.346	-	2.864	-	563	-
DOHODEK	136.577	201	54.285	171	24.385	200
SKUPNI DOHODEK	6.506	141	4.612	127	33	-
RAZPOREJENI DOHODEK	137.235	203	95.888	175	24.385	240
LETUVARJENI ČISTI DOHODEK	93.146	188	35.688	153	16.868	226
Del čistega dohodka za OD in skupno porabo	80.316	218	32.400	209	14.440	231
Del čistega dohodka za akumulacijo in del dob, ki je rezultat	14.548	112	4.608	61	2.428	197
izjemnih ugodnosti	1.717	609	1.632	918	-	-
TEKOČA TEŽIŠKA	11.271	246	5.709	221	899	100
NEPLAČANI PRIHODKI	276.829	225	256.620	219	286.908	241
ČISTI DOH na delavca-mesečno (v din)	15.599	101	6.097	100	2.703	102
KOPIRNO ŠTEVILO ZAPISANJE (v absolutnem izseku)	213.338	167	99.038	185	31.226	138
HOHEČNO KUHILJENA POSL.SRED.	91.373	224	54.971	234	24.379	189
ZALOGE - skupaj	43.178	197	35.685	215	906	208
- zaloge materiala in surovin	7.289	269	6.589	267	288	-
- zaloge nedokončane proizvod.	11.859	294	10.931	305	140	83
- zaloge gotovih proizvodov	30.566	237	767	216	23.047	188

Razporejanje dohodka je bilo v letu 1987 še bolj pod vplivom administrativnih omejitev kot v prejšnjih letih. Raven skupne in splošne porabe naj ne bi presegla porabe leta 1986, povečane za 90 odstotkov rasti primerljivega dohodka v SR Sloveniji.

V prvem polletju 1987 je bilo razporejanje in izplačevanje osebnih dohodkov omejevano z dvema interventnima zakonoma. Po sprejetju Družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji so organizacije združenega dela po uskladitvi letnih planskih aktov in samoupravnih splošnih aktov izplačevale osebne dohodke v skladu z dogovorom in letnimi usmeritvami. Novembrski paket ukrepov osebnih dohodkov gospodarstva ne omejuje razen za dejavnosti naštetih v 3. členu zakona očasni omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev za porabo (Ur. list SFRJ št. 75/87). Te organizacije združenega dela so smele razpolagati z družbenimi sredstvi za izplačilo čistih osebnih dohodkov za četrto trimesečje 1987 do zneska, ki ga določijo po družbenem dogovoru, zmanjšanega za 10 odstotkov. Ta omejitev velja tudi za izplačila v prvem polletju 1988. Organizacije so bile pri izplačevanju osebnih dohodkov omejene s samim uspehom poslovanja - to je z doseženo akumulativno sposobnostjo, ki je kot izhodiščna vrednost vgrajena v izračun družbeno primerne obsega osebnih dohodkov.

Povprečni čisti osebni dohodek na delavca na mesec je v letu 1987 v gospodarstvu občine znašal 276.829 din (IND = 225), v organizacijah iz industrije 256.620 din (IND = 219) in v organizacijah iz trgovine 286.908 (IND = 241).

Kljub opredelitvam za izboljšanje položaja gospodarstva, zmanjšanje obveznosti za skupno in splošno družbeno porabo,

so organizacije iz gospodarstva razporedile za 133 odstotkov več sredstev za te namene kot v letu 1986.

Visoka je bila tudi rast drugih obveznosti gospodarstva iz dohodka (IND 237) in to tako obveznosti, ki niso odvisne od velikosti dohodka, kakor tudi obveznosti, ki so odvisne od velikosti dohodka.

Delež gospodarstva v razporejenem dohodku se je zmanjšal in je znašal le 52,6% (lani še 59%), interna razporeditev sredstev na del za osebne dohodke in skupno porabo, ki sicer ne temelji le na uskladitvi rasti z rastjo doseženega dohodka, še dodatno zmanjšuje obseg akumulacije. Delež akumulacije v razporejenem dohodku v letu 1987 je znašal le 10,6 odstotka, sredstva akumulacije so bila le za 12 odstotkov višja kot v letu 1986.

Ob visoki rasti obveznosti do družbe, pa tudi osebnih dohodkov, so organizacije za akumulacijo razporedile iz čistega dohodka 14,5 milijarde za din (IND N= 112) in le 6,9 milijarde din (IND = 72) sredstev v poslovni sklad in za izboljšanje materialne osnove dela.

Od gospodarskih področij dejavnosti so le organizacije iz industrije dosegle nominalno nižja sredstva za akumulacijo (IND = 61) kot v letu 1986. Medtem ko je stopnja akumulativne sposobnosti v industriji v letu 1986 znašala 14,8 odstotka, se je v letu 1987 znižala na 4,9 odstotka. Največ akumulacije sta ustvarili DO IGO 767 milijonov din (IND = 105) in DO Ilirija Vedrog 657 milijonov din (IND = 44). Organizacije iz trgovine so ustvarile 2.428 milijonov din ali 16,7 odstotka akumulacije gospodarstva. Od tega so največ akumulacije ustvarile naslednje organizacije: DO Mercator Rožnik TOZD Dolomiti 924 milijonov din (IND = 230), Agrotehnika Gruda TOZD Agrotehnika trgovina 395 milijonov din (IND = 434) in DO Kemofarmacija 796 milijonov din (IND = 245)

Razporeditev dohodka:

	Znesek v milijon din		Strukt.v %	
	1-XII/1987	IND	1986	1987
1. OBVEZNOSTI ZA SKUPNO IN SPOLOŠNO PORABO	43.087	233	27,3	31,4
- del dob.za skupno porabo	36.872	241	23,8	28,3
- del dob.za splošno porabo	4.215	190	3,5	3,1
2. DRUGE OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	21.993	237	13,7	16,0
A. Obveznosti, ki niso odvisne od velikosti dohodka	11.907	238	7,3	8,6
od tega:				
- obveznosti do del.skupnosti	4.894	188	3,9	3,5
- obveznosti iz naslova obresti (realne)	4.254	352	1,8	3,1
B. Obv., ki so odvisne od velikosti dohodka	10.185	236	6,4	7,4
od tega:				
- obveznosti do SIS mat.proizv.	4.713	309	2,2	3,4
3. ČISTI DO, SRIP.POR.DEL.IN AKUMULACIJA	22.156	181	99,0	52,6
- čisti osebni dohodki	53.498	226	36,0	39,0
- skupna poraba delavcev	4.112	129	4,8	3,0
- akumulacija	14.546	112	19,2	10,6
RAZPOREJENI DOHODEK	137.235	203	100,0	100,0

Nad 500 milijonov din sredstev akumulacije so ustvarile še naslednje organizacije iz gospodarstva: Podjetje za urejanje hournikov 780 milijonov din (IND=228), DO Tovorni promet Viator Tovorni promet 527 milijonov din (IND=336), PTT TOZD PTT Ljubljana 638 milijonov din (IND=212), DO Iskra servis 669 milijonov din (IND=99), KPL TOZD Komunalne gradnje 618 milijonov din (IND=403), Inženirski biro Elektroprojekt 879 milijonov din (IND=206) in DO Mehanografski center 570 milijonov din (IND=207).

Organizacije iz gospodarstva morajo iz sredstev akumulacije pokriti še združevanje za SIS materialne proizvodnje in še nekatere druge obveznosti po zakonu oziroma samoupravnih sporazumih ter obveznosti do gospodarsko manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo. Obveznosti za nerazvite so bile za leto 1987 izredno visoke, saj so po podatkih iz zaključnih računov organizacije obračunale 5,6 milijarde din ali 4,2 krat toliko obveznosti kot v letu 1986. Te obveznosti, poleg vseh ostalih izločan za družbeno skupnost, resno ogrožajo razvojne možnosti gospodarskih organizacij.

V letu 1987 je osem organizacij na 100 din povprečno uporabljenih poslovnih sredstev ustvarilo manj kot 2 din sredstev akumulacije. Te so bile: Tobačna tovarna Ljubljana TOZD Proizvodnja cigaret in TOZD Tobak, DO Hoja TOZD Tesarstvo in žaga, TOZD Žaga Rob, TOZD Pohišvo Polhov Gradec, TOZD Galante-

rija Podpeč, DO Ljubljanske mlekarne TOZD Posestva in Gradbeno podjetje Trnovo.

Poleg teh organizacij pa je bilo še osem organizacij, ki so sicer imele stopnjo akumulativnosti višjo od 2,0 odstotka, vendar niso razporedili v poslovni sklad in za razširitev materialne osnove dela nič sredstev iz čistega dohodka. Te organizacije so bile: Kovinska industrija Ig, DO Tovil, Industrija usnja Vrhnika TOZD Galanterija, Tobačna tovarna Ljubljana TOZD Torbica, DO KGP Kočevje TOZD Gozdarstvo Lašče, Galvanotehnika Glinek Škofljica, Mizarstvo Ig in DO Planum TOZD Biro za projektiranje.

Leto 1987 so z izgubo zaključile štiri organizacije združenega dela in sicer: DO Avtomontaža TOZD Utesnilia, DO Hoja TOZD Stavbno mizarstvo, DO LM TOZD Strojni obrat Kozarje, DO Plutal. Skupni znesek izgube je znašal 1.717 milijonov din.

V organizacijah na meji rentabilnosti, v organizacijah, ki niso razporedile nič sredstev za poslovni sklad in razširitev materialne osnove dela in organizacijah z izgubo je bilo povprečno zaposleno 3841 delavec ali 24,6 odstotka vseh zaposlenih v gospodarstvu, razpolagale so s 26,3 odstotka povprečno uporabljenih poslovnih sredstev gospodarstva občine Ljubljana Vič-Rudnik.

Organizacije iz gospodarstva so imele konec leta 1987 za 501,7 milijarde din poslovnih sredstev (IND=244) in od tega za 225,1 milijarde din (IND=240) obratnih sredstev ter za 199,1 milijarde din (IND=253) osnovnih sredstev v uporabi po sedanjih vrednosti. Med obratnimi sredstvi so imela denarna sredstva najnižjo rast (IND=161) tako, da so bila realno nižja kot konec leta 1986. Vrednost zalog je znašala 93,3 milijarde din (IND=224) in je zavzemala 41,4 odstotka vseh obratnih sredstev. Nadpovprečno rast so imele terjatve iz poslovnih razmerij (IND=267). Znašale so 68,1 milijarde din, od tega je bilo največ kritih terjatev do kupcev 35,6 milijarde din (IND=247), nekrita terjatva do kupcev pa so znašale 10,9 milijarde din ali 136 odstotkov več kot konec leta 1986.

Od skupne vrednosti zalog so imele organizacije iz industrije kar 58,9 odstotka zalog in sicer za 36,7 milijarde din (IND=215) zalog materiala in surovin, za 6,6 milijarde din (IND=267) zalog nedokončane proizvodnje ter za 10,9 milijarde din (IND=305) zalog gotovih proizvodov.

Trajni viri poslovnih sredstev so konec leta 1987 zavzemali 56,0 odstotka ali 2,3 strukturne točke več virov poslovnih sredstev kot konec leta 1986. Visoko povečanje trajnih virov je predvsem posledica revalorizacije in manj razporeditve čistega dohodka v poslovni sklad.

Delež kratkoročnih virov sredstev v virih poslovnih sredstev se je znižal od 35,4 na 35,1 odstotka. Med kratkoročnimi viri zavzemajo pomemben delež kratkoročni krediti za obratna sredstva 32,6 milijarde din (IND=286) in obveznosti iz poslovnih razmerij ter iz čekov in menic 84,9 milijarde din (IND=212).

Delež sredstev, ki so jih gospodarske organizacije v letu 1987 vložile v razvojno raziskovalno dejavnost je bil majhen, prav tako pa tudi število OZD, ki so vlagale sredstva za te namene.

Za razvoj drobnega gospodarstva v letu 1987 vložile sredstva le dve organizaciji, v letu 1986 pa sedem OZD. Obveznosti iz dohodka iz naslova neposredne svobodne menjave dela s TOZD, ki opravljajo znanstveno dejavnost so v letu 1987 znašale 94.769 tisoč din (IND 310). Največ sredstev so v ta namen vložile DO Iskra Servis, DO Integral DSSS in DO Gradbeno podjetje Trnovo. Materialni stroški uvajanja v nove proizvodnje ter raziskovanja in odkrivanja rudnega in drugega rudninskega bogastva so v letu 1987 znašali 224.311 tisoč din (IND 236) in zavzemajo le 0,2 odstotka gospodarskih OZD. Organizacije združenega dela so v letu 1987 izplačale za 2.149 tisoč din (IND 76) nadomestil delavcem iz dela dohodka, ki je bil rezultat inovacije, racionalizacije ali drugih oblik ustvarjalnosti. Teh organizacij je bilo le pet. Obveznosti za posebna nadomestila delavcem iz naslova inovacij, racionalizacij ali drugih oblik ustvarjalnosti pa so znašale 4.687 tisoč din (IND 125). Stroški za sprotne potrebe znanstveno raziskovalnega dela so v letu 1987 znašali 11.911 tisoč din (IND 251). V ta namen so sredstva vložile le štiri gospodarske organizacije, največ pa DO Tovil. Izdatke za storitve v znanstveno raziskovalno delo plačane registriranim znanstveno raziskovalnim in visokošolskim OZD beleži le 1 OZD (DO Dinos TOZD Tekstilka), prav tako pa tudi vlaganja v specialistične, magistrske in druge doktorske študije (DO RRC Računalniške storitve).*

OBRAZLOŽITEV POSLOVANJA ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA Z IZGUBO IN Z NIZKO STOPNJO AKUMULATIVNOSTI

Leto 1987 so zaključile z izgubo naslednje organizacije:

DO Plutal

Organizacija je v letu 1987 obseg proizvodnje v primerjavi z letom 1986 zelo povečala. Kronskih zapork je proizvedla za 33 odstotkov in navojnih zapork za 27 odstotkov več kot v letu 1986. Aktivnosti za povečanje prodaje na domačem in tujem tržišču so potekale preko celega leta. Obseg prodaje bi bil še precej večji, v kolikor ne bi spremembe zakonskih predpisov v mesecu novembru vplivale na zmanjšanje prodaje. Manjši obseg proizvodnje v zadnjih treh mesecih je vplival na povečanje zalog ob koncu obračunskega obdobja, kar je vplivalo na poslovni rezultat. Organizacija pričakuje večje povpraševanje po izdelkih v prvem tromesečju leta 1988.

DO Avtomontaža TOZD Utensilia

Organizacija proizvaja predvsem po naročilu, zato potrebuje večje zaloge raznovrstnega materiala. Za lesni obrat, ki ustvarja 50% celotne realizacije, je nabava lesa sezonskega značaja. Les nabavlja v začetku leta predvsem za konvertibilni trg ter ga postopoma uporablja, zato je koeficient obračanja zalog zelo nizek.

Struktura zaposlenih v organizaciji je izredno slaba. Večina delavcev v proizvodnji je nekvalificiranih, polkvalificiranih ali priučenih. Neustrezna je tudi zasedenost nekaterih vodstvenih mest – predvsem so težave v komerciali.

Pre slabšo je obdelan domači in tuji trg. Naročila za kovinski obrat so bile v drugi polovici leta 1987 zelo nizka. Proizvodne zmogljivosti organizacij so bile zato premalo izrabljene (okoli 60-70 odstotkov).

Razvoj proizvodov v organizaciji ni sledil napredku v tekstilni industriji. Neustrezno je bilo tudi nagrajevanje inovativne dejavnosti.

Ob vseh težavah organizacije pa je na negativen rezultat vplivala tudi delovna nedisciplina in vse slabše izraba delovnega časa (izostanki z dela).

Organizacija mora izpostaviti večje sodelovanje med strokovnimi službami in proizvodnjo ter pripraviti kvalitetni program, ki bi pomagal premostiti težave in izboljšal poslovanje.

DO Hoja

TOZD Stavbno mizarstvo je dosegla negativni finančni rezultat v višini 339 mio din. Organizacija je izgubo pokrila iz revalorizacijskih stroškov in z nepovratnimi sredstvi rezerv drugih organizacij.

Vzroke za tako stanje iščejo v sami delovni organizaciji. Na finančni rezultat vplivajo tudi neplačane obveznosti kupcev. Nov obračunski sistem povzroča probleme pri kalkuliranju, oziroma pri ponudbah za individualna naročila, ker se stroškov ne da točno vnaprej oceniti.

V letu 1987 so investirali le v najnujnejše za potek proizvodnje. Oprema v DO Hoja je že zastarela, saj je v TOZD Galanterija odpisana 63 odstotno, v ostalih TOZD pa več kot 80 odstotno.

TOZD Stavbno mizarstvo že tri leta posluje z izgubo. Na podlagi pobude delovne organizacije je bil v mesecu oktobru sprejet ukrep družbenega varstva.

Ob prevzemu svoje dolžnosti je ZKOP seznanil delavce z dopolnitvami sanacijskega programa ter načinom izvajanja nalog. Sedaj odpravljajo tehnološke težave, težave pri nabavi surovin v okviru delovne organizacije in premagujejo miselne odpore. Zaloge nekurantnega blaga so v glavnem odprodali. V skladu s potrebami proizvodnje razporejajo delavce. Zmanjšali so število delavcev na montaži. V kratkem bodo zaključili še montažo na treh lokacijah in delavce prerazporedili. V pripravo dela bodo skušali uvesti računalniško podprt sistem priprave delovnih nalogov. Uvedli naj bi standardizirane profile in poenostavili pripravljala dela ter s tem zmanjšali obseg del na tem področju.

DO Ljubljanske mlekarne TOZD Strojni obrat Kozarje

TOZD je poslovno leto zaključila s 85,1 mio din izgube. Ob oddaji zaključnega računa je bila vsa pokrita z nepovratnimi sredstvi. Sedanji ekonomski pogoji tej TOZD ne dajejo nobene perspektive več. Zato so se delavci z referendumom odločili za prenehanje dejavnosti te TOZD s 1. 1. 1988.

* Opomba: podatki iz zaključnih računov OZD in gospodarstva za leto 1987

Servisna in gradbena enota, ki sta sestavljali to TOZD, sta se priključili TOZD Marketing oziroma TOZD Posestva, ki sta v isti delovni organizaciji.

V letu 1987 so tri organizacije združenega dela poslovno na meji rentabilnosti, kar pomeni, da so na 100 dinarjev povprečno vloženi poslovni sredstev ustvarile manj kot 2 dinarjev akumulacije.

DO Tobačna tovarna Ljubljana

Organizacija je v letu 1987 proizvedla za 9 odstotkov več cigaret kot leta 1986 oziroma 3 odstotke manj od planiranih, v primerjavi z letom 1985 pa je proizvedla 4 odstotke manj cigaret.

S sprejetjem zveznih ukrepov so bile zadnje maloprodajne cene cigaret z dne 6. 10. 1987 ohranjene. Prejšnje cene so veljale že od 10. 2. 1987 (sprememba v mesecu juniju je bila le v korist davku). V tem času so stroški reprodukcijskega materiala narasli povprečno za 63 odstotkov.

TOZD in DSSS so v lanskem letu ustvarile skupaj 119 mio dinarjev poslovnega sklada in 352 mio dinarjev akumulacije. To pomeni, v primerjavi z letom 1986, le 5 odstotkov poslovnega sklada in 13 odstotkov akumulacije.

Le TOZD Proizvodnja cigaret je ustvarila minimalni poslovni sklad, ostali dve TOZD ga nista ustvarili. TOZD Torbica ima po intervencijskem zakonu zamrznjene cene, katerih povprečna rast je bila nižja od nabavnih cen surovin in reprodukcijskih materialov. TOZD Tobak izkazuje motnje v poslovanju, saj ne dosega 50 odstotkov izhodiščne akumulacijske stopnje dejavnosti. Za to TOZD pripravljajo v DO poseben razvojni program.

DO Mercator LM TOZD Posestva

Na rezultate poslovanja odločilno vpliva struktura proizvodnje. V prireji mleka, ki predstavlja v TOZD več kot 60 odstotov celotnega prihodka, se pogoji gospodarjenja niso bistveno izboljšali. Večji del izgube ustvarja živinoreja, predvsem prireja mleka in to kljub dokaj uspešnem izvajanju sanacijskega programa, ki se kaže predvsem v povečevanju deleža lastne krme v obroku (leta 1985 – 50%, 1986 – 54% in v letu 1987 61%).

Izpad dohodka pri mleku je posledica administrativno določene cene, ki ne sledi inflaciji in prostega oblikovanja cen reprodukcijskega materiala.

Vsa druga proizvodnja v TOZD je ekonomsko pozitivna po obsegu pa celo rekordna (npr. pšenica, oljna ogrščica, les, koruza) vendar ne more nadoknaditi izpada dohodka v prireji mleka. TOZD ne odstopa od povprečnega položaja družbene prireje mleka.

Ekonomsko rešitev je v ukinitvi prireje mleka, kar pa bi negativno vplivalo na preskrbo s tem pomembnim proizvodom.

DO Gradbeno obrtno podjetje Trnovo

Splošno stanje v gradbeništvu: zmanjšanje obsega del na investicijskih objektih, konkurenca in povečanje cen gradbenega materiala, za katerega je težko uveljaviti razliko v ceni pri investitorju, je pomembno vplivalo na poslovni uspeh v letu 1987. Kljub temu, da je DO vložila veliko napora, da bi zmanjšala oziroma omejila izostanke z dela in pridobila manjkajoče kvalificirane delavce, ji to ni v celoti uspelo. Na novo ustanovljena trgovina na drobno z gradbenim materialom je kljub začetnim težavam pozitivno vplivala na poslovanje.

Pri porabljenih sredstvih so največja postavka surovine in material, zaradi hitro rastočih cen ter storitve kooperantov, ki jih DO najema zato, da lahko investitorju ponudi celotna gradbeno obrtniška dela in instalacijske usluge.

Med drugimi poslovnimi stroški najbolj izstopajo terenski dodatki kar je za gradbeništvo značilno.

Obveznosti iz dohodka so se v primerjavi s preteklim letom povečale za 125%. Povečane so zaloge materiala in surovin, zaradi trgovine pa tudi zaloge trgovskega blaga. Ustvarjena akumulacija je zadoščala samo za rezervni sklad.

Po zaključnem računu za leto 1987 naslednje organizacije niso ustvarile toliko akumulacije, da bi jo lahko razporedile tudi v poslovni sklad in za izboljšanje materialne osnove dela:

DO IUV TOZD Galanterija

Industrijska proizvodnja je bila manjša od načrtovane, saj so predelali za 21 odstotov manj usnja kot v letu 1986. Tako velik zaostanek je posledica predvsem spremenjene strukture proizvodnje. Zmanjšali so proizvodnjo ženskih torbic in pasov ter

povečali proizvodnjo izdelkov za Podjetje za avtomatizacijo prometa, moških torbic in drobnih artiklov.

Vse aktivnosti bodo usmerili v boljše izkoriščanje notranjih rezerv, ki jih imajo predvsem v uporabi cenejših materialov, s katerimi bi se oskrbovali v okviru delovne organizacije.

Zmanjšati morajo tudi zaloge, ki so izredno velike. Ob koncu leta so imeli na zalogi 11.800 m² usnja, kar bi ob lanskoletni porabi zadoščalo za 5-mesečno proizvodnjo. Vezava obratnih sredstev v zalogah pa neugodno vpliva na poslovni uspeh organizacije.

DO Kovinska industrija IG

Že v prvem tromesečju je imela organizacija velike težave z nelikvidnostjo in kadrovske probleme na ključnih vodilnih mestih.

Količinski obseg proizvodnje zaostaja 5 odstotkov za doseženim v letu 1986, kar posledica velikega izpada realizacije programa trgovske opreme in garderobnih omar, zaradi zmanjšanih investicij.

Pri tem je zanimiva ugotovitev, da program trgovska oprema beleži na eni strani največji količinski izpad, po drugi strani pa največji porast v prodajni realizaciji, kar je odraz doslednejšega spremljanja in oblikovanja prodajnih cen in izrabe nekaterih inženiring poslov, ki so vključevali predvsem znanje in manj fizičnega dela. Preko SOZD Astra je organizacija podpisala s firmo BIZERBA kooperacijsko pogodbo o dolgoletnem sodelovanju, v kateri je zastopana kot monter aparatov. S tem si bo razširila proizvodne programe, ki bodo vključevali višji tehnološki nivo in znanje.

DO Tovil

Količinski obseg proizvodnje zaostaja 10 odstotkov za doseženim v letu 1986. Po sprejetju interventnih ukrepov v mesecu novembru so lahko povečali cene, ki so veljale 1. oktobra 1987 le za 11,2 odstotka, cena žice pa se je povečala za 60 odstotkov. Sedaj preko 60 odstotkov izdelkov delajo z izgubo.

Ponudba vijakov na tržišču je prevelika. Kupci želijo imeti čim manjše zaloge, zato naročajo vijačne proizvode z zelo kratkim nabavnim rokom. V kolikor želijo obdržati kupce, bodo morali skrajšati dobavne roke.

SOZD GK DO Gozdno gospodarstvo Kočevje TOZD Gozdarstvo Lašče

TOZD je v letu 1987 imela sorazmerno nizko storilnost pri sečnji in spravilu lesa zaradi žledoloma, težkih terenov, drobnih sortimentov in slabega izkoristka delovnega časa. Zaradi žledoloma je bila velika količina lesa že pokvarjena in zato prodana papirni industriji. Posledice žledoloma bodo na rezultate poslovanja TOZD vplivale še nekaj let.

Poslovni rezultat so med drugim oblikovale tudi cene surovin in materialov, revalorizacije in povečane obveznosti iz dohodka.

Pri izvozu gozdnih sortimentov je bil dosežen velik uspeh. Finačna realizacija izvoza znaša 80.413 tisoč din ali 301,7% v primerjavi s planom.

Stroški porabljenih surovin in materialov so se v primerjavi z letom poprej povečali za 76 odstotkov, drugi poslovni stroški pa za 111 odstotkov.

Obveznosti iz dohodka predvsem zaradi povečanih prispevnih stopenj so za 182 odstotkov višje kot leta 1986. Revalorizacijski stroški znašajo štiri odstotke celotnega prihodka.

TOZD je sredstva za akumulacijo razporedila v rezervni sklad in za razširitev materialne osnove dela drugih OZD.

DO Mizarstvo lg

Do je imela glede na leto 1986 za 3 odstotke večji količinski obseg proizvodnje. Če upoštevamo stopnjo inflacije v letu 1987 je temu primeren tudi celotni prihodek.

Porabljena sredstva so precej visoka zaradi dviga cen surovin in materialov.

V zalogah surovin in materiala ima organizacija predvsem les. Ob koncu leta je DO nabavila večjo količino iz uvoza, ki je vplivala tako na povečanje zalog materiala, in obveznosti do dobaviteljev.

Mizarstvo lg proizvaja za znane kupce. Povečane zaloge gotovih proizvodov v primerjavi z letom poprej vključujejo izdelke po pogodbah, ki jo je DO v celoti realizirala v mesecu januarju.

Povečane zaloge pa tako z revalorizacijo in vezavo sredstev vplivajo na finančni rezultat. Akumulacijo je razporedila v rezervni sklad.

DO GLINEK

V letu 1987 je DO opravljene galvanske storitve najbolj povečala na cinkovi liniji. Odstotek povečanja realizacije ne dosega odstotka povečanja stroškov. Zaradi podražitev, večje porabe in konice so stroški električne energije zelo visoki. Prav to konico namerava delovna organizacija v prihodnje omiliti.

Z revalorizacijo poslovnih sredstev je nameravala DO izkazati čim-bolj realno velikost premoženja, osnovo za obračun amortizacije v letu 1988 ter porabo surovin in materiala. Zato pri tem vrednotenju ni upoštevala olajšav, ki jih omogoča sprememba pravilnika o revalorizaciji.

Nekateri kazalniki poslovanja so v tekočem letu slabši kot leto poprej, predvsem zaradi investicije, ker v letu 1987 še ni dala rezultatov, povprečno uporabljena sredstva pa so v tem letu že upoštevana.

Ustvarjena akumulacija je v primerjavi z letom 1986 za 6 odstotkov višja, vendar skupaj z neporabljenimi sredstvi iz prejšnjih let ne bo zadoščala za plačilo obveznosti v letu 1988, ki jih bo morala plačati iz tega naslova (zdrževanje sredstev za gospodarsko infrastrukturo republike, SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti ter nerazvite).

DO Planum TOZD Biro za projektiranje

Ker realna rast celotnega prihodka precej zaostaja, je TOZD zmanjšala porabljenega sredstva pod realno vrednost leta 1986. S tem je dosegla večjo rast dohodka od prihodka, vendar je dohodek realno manjši kot v predhodnem letu. Pogodbene in zakonske obveznosti za leto 1987 realno presegajo vrednosti iz predhodnega leta.

TOZD ni dosegla ciljev začetnih z letnim planom, ki je predvideval minimalne rasti posameznih kategorij. Vzroki za to so tudi v zmanjševanju naročil pri vseh stalnih naročnikih, predvsem zaradi zmanjševanja njihove investicijske dejavnosti ter močni včasih tudi neljalni konkurenci pri iskanju novih naročnikov.

Doseženi poslovni rezultati so realen odraz splošnega stanja v gospodarstvu in gradbeništvu ter tako tudi v skupni dejavnosti.

1. 2. ZNANSTVENO RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE

Po podatkih iz zaključnih računov, ki so nam jih znanstveno raziskovalne OZD posredovale za obdobje 1-12/1987 je 17 znanstveno raziskovalnih organizacij ustvarilo 44.074.628 tisoč din celotnega prihodka, oziroma za 135 odstotkov več kot v letu 1986. S svobodno menjavo dela so OZD ustvarile 55% celotnega prihodka, s prodajo storitev in proizvodov na domačem in tujem trgu pa 43% celotnega prihodka. Inštitut Jožef Stefan je v letu 1987 ustvaril kar 47 odstotkov celotnega prihodka, 44 odstotkov dohodka, 45 odstotkov družbenega proizvoda in zaposluje 41,5 odstotka delavcev v znanstveno raziskovalnih organizacijah in zato rezultati tega inštituta bistveno vplivajo na poslovanje vseh znanstveno raziskovalnih organizacij. Za doseženi celotni prihodek obračunana porabljenega sredstva so znašala 17.698 milijonov din, kar je za 179 odstotkov več kot v letu 1986.

Gospodarnost poslovanja se je poslabšala, saj so organizacije za 100 din porabljenih sredstev dosegle 249 din celotnega prihodka, v letu 1986 din (IND 84).

Dohodek 26.377 milijonov din je porastel za 113 odstotkov. Največje povečanje dohodka so dosegli v Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko (IND 364) in v Urbanističnem inštitutu (IND 328). Majhno rast dohodka pa beležijo v Gradbenem centru Slovenije (IND 155). Ustvarjen dohodek na delavca znaša 13.631 tisoč din in je v primerjavi z letom 1986 porastel za 103 odstotke. Največji ustvarjen dohodek na delavca beležijo v Kemijskem inštitutu Boris Kidrič (IND 248 – 20.885 tisoč din), najmanjši pa v Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo (IND 214 – 6.843 tisoč din).

Čisti dohodek je znašal 21.873 milijonov din in je porastel za 105 odstotkov. V strukturi čistega dohodka so najbolj porastla sredstva za bruto osebne dohodke (IND 236), sredstva za rezervni sklad so se povečala za 75 odstotkov, sredstva za stanovanjske potrebe in druge potrebe investicijske in skupne porabe so bila višja za 74 odstotkov in sredstva za poslovni sklad za 47 odstotkov. Sredstva za akumulacijo so se povečala za 50 odstotkov, delež akumulacije v dohodku je v letu 1986 znašal 27,6 odstotka in v letu 1987 19,5 odstotka. Sredstva za akumulacijo so se

odstotkovno najbolj povečala v Urbanističnem inštitutu (IND 444), Metalurškem inštitutu (IND 369) in v Pedagoškem inštitutu (IND 353), znižanje pa beležijo v Inštitutu za kakovost in metrologijo (IND 93), v Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo (IND 89), v Inštitutu za celulozo in papir (IND 67), v Iskra Zorin TOZD Standardizacija (IND 58), Gradbeni center Slovenije pa ni ustvaril sredstev akumulacije.

Razporejena sredstva za osebne dohodke so najbolj povečali v Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko (IND 392) in v Urbanističnem inštitutu (IND 295), najmanj pa v Gradbenem centru Slovenije (IND 166).

Stopnja akumulativne zmoglosti je nižja za 15 odstotkov in stopnja reprodukativne zmoglosti za 5 odstotkov višja.

Povprečni čisti osebni dohodek na delavca je znašal 443.219 din in je porastel za 131 odstotkov.

Najvišje povprečne osebne dohodke so imeli zaposleni v Inštitutu Jožef Stefan (504.173 din, IND 228) in v Vodnogospodarskem inštitutu (500.372 din, IND 207). Najnižji povprečni čisti osebni dohodek na delavca pa so imeli v Inštitutu za elektroniko in vakuumsko tehniko (325.034 din IND 205) in v Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo (247.895 din IND 205).

TABELA 1 : Finančni rezultati poslovanja znanstveno raziskovalnih organizacij v obdobju 1 - 12/1987

ELEMENT	v 000 din		
	1-XII/86	1-XII/87	IND
Celotni prihodek	18.733.848	44.074.628	236
Porabljenega sredstva	6.346.404	17.698.519	279
- amortizacija	1.340.525	3.480.706	260
Doseženi dohodek	12.397.444	26.377.109	213
Stopnja, splošne porabe in druge obveznosti iz dohodka	1.709.895	4.503.747	263
Čisti dohodek	10.677.549	21.873.362	205
- razporejena sredstva za OD	6.686.501	15.684.639	236
- za stanovanjske in druge potrebe invest. skupne porabe	606.463	1.056.211	174
Akumulacija	3.412.985	5.132.512	150
Sredstva za reprodukcijo	4.653.110	8.613.218	185
Delež akumulacije v dohodku (%)	27,6	19,5	71
Delež akumulacije v čistem dohodku (%)	32,0	23,5	73
Stopnja akumulativne zmoglosti (%)	22,3	18,9	85
Stopnja reprodukativne zmoglosti (%)	30,4	31,8	105
Povprečno število zaposlenih			
- po stanju konec meseca	1.950	2.032	104
- po delovnih urnah	1.841	1.935	105
Dohodek na delavca (v din)	6.785.650	13.631.581	203
Čisti OD na delavca - mesečno povprečje v din	192.107	443.219	231

Sredstva v znanstveno raziskovalno delo so v večji meri kot gospodarske OZD namenile znanstveno raziskovalne organizacije. Za sprotne potrebe znanstveno raziskovalnega dela so v letu 1987 inštituti vložili 11.292 tisoč din (IND 751). Stroški in vlaganja v specialistične, magistrske in druge doktorske študije so v letu 1987 znašali 24.971 tisoč din, v letu 1986 pa le 112 tisoč din. Stroški in vlaganja v okviru OZD – skupnosti za znanstveno raziskovalno delo za pospeševanje proizvodnje, inovacij in produktivnosti dela so v inštitutih v letu 1987 znašali 93.931 tisoč din. Materialni stroški uvajanja nove proizvodnje ter raziskovanja in odkrivanja rudnega in drugega rudninskega bogastva so v letu 1987 znašali 12.563 tisoč din (IND 334). (Navedeni podatki so zbrani iz zaključnih računov za leto 1987, ki so nam jih dostavile OZD).

Raziskovalna skupnost Slovenije in Izobraževalna skupnost Slovenije sta v skladu z usmeritvami Resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana SRS za obdobje 1986 – 1990 za leto 1987 in sklepom skupščine SRS v začetku leta 1987 pozvale raziskovalne organizacije, da predložijo predloge za nakup raziskovalne opreme, potrebne za uresničevanje programa v letu 1987. Realizacija tega programa v prvih dveh letih srednjeročnega plana je že dala prve rezultate in sicer: pomladitev raziskovalnega kadra, produktivnejše angažiranje raziskovalnega potenciala, pričela se je obnova popolnoma zastarele in izrabljene opreme, ustanovili so se prvi inovacijski centri in prve znanstvene tovarne.

S področja občine Ljubljana Vič-Rudnik, se je v letu 1987 na seznam upravičencev za nakup raziskovalne opreme, ki jo dotirata RSS in ISS uvrstilo sedem inštitutov in 10 visokošolskih temeljnih organizacij. Delež sredstev namenjenih tem organizaci-

jam je znašal kar 56% vseh sredstev (Inštitutu 1.525.033 \$, VTOZD 944.498 \$), od tega sta največ sredstev dobila Inštitut Jožef Stefan in Fakulteta za elektrotehniko. Po podatkih Raziskovalne skupnosti Slovenije v letu 1987 ni bil v celoti realiziran uvoz opreme, zato je potrebno v letu 1988 zagotoviti sredstva v višini 8 mio dolarjev. RSS tudi ni uspela zagotoviti 70% deleža ob uvozu opreme, poleg tega pa je bil znesek tečajnih razlik v celoti prenesen na raziskovalne in visokošolske organizacije, ki ga bodo le s težavo zmogle.

Konec leta 1987 so v Inštitutu Jožef Stefan odprli novo zgrajene laboratorijske prostore v katerih bo lahko delovalo okoli 100 raziskovalcev in sicer na temeljnih in industrijsko uporabnih raziskavah. V tem objektu ima svoje laboratorije tudi Iskra, kjer bodo na skupnih projektih delali raziskovalci iz industrije in inštituta.

V akcijo »2000 mladih raziskovalcev« je bilo po podatkih Raziskovalne skupnosti Slovenije s področja naše občine v letu 1987 vključenih 12 inštitutov in 8 visokošolskih temeljnih organizacij. Te organizacije so usposobljene v Inštitutu Jožef Stefan in sicer 162 raziskovalcev. Največje število mladih raziskovalcev usposablja v Inštitutu Jožef Stefan in sicer 162, na Fakulteto za elektrotehniko 51, v Kemijskem inštitutu Boris Kidrič 45, FNT Kemija 39 in FAGG VTOZD gradbeništvo in geodezija 37 itd.

Po podatkih RSS in razgovorih z IPO pa so naslednje organizacije poslate nove raziskovalce na usposabljanje: DO Avtomontaža TOZD TGN, DO Hoja, DO Ilirija Vedrog, DO Iskra Merilna elektronika Horjul, DO KIP, DO Plutal, DO Iskra IEZE TOZD SEM, DO Gozdno gospodarstvo Ljubljana, DO Podjetje za urejanje hudournikov, DO Iskra Zorin, Gradbeni center Slovenije, Republiški računski center.

Razlog, da se več gospodarskih organizacij ni vključilo v to akcijo je tudi slaba izobrazbena struktura zaposlenih delavcev v OZD, saj je eden izmed pogojev za vključitev v akcijo visoka strokovna izobrazba delavcev.

1. 3. NEGOSPODARSTVO

V analizo poslovanja je vključenih 50 od 53 organizacij, katerih poslovanje spremljamo. Znanstveno-raziskovalne organizacije niso vključene.

Celotni prihodek je v analiziranem obdobju porasel za 145% ter dosegel 57.282.268 din. Višja rast celotnega prihodka je tudi rezultat odpiranja novih kapacitet (VVE Lavrica, VVE Brdo, OŠ X. SNOUB Ljubljanske – enota Kolezija) in širitve programa v posameznih dejavnostih. Največji porast so dosegle organizacije socialnega varstva (IND 254), najnižji pa v dejavnosti kulture (IND 193), kjer v Arhitekturnem muzeju beležimo padec celotnega prihodka (IND 91). To je posledica v letu 1986 izvedene akcije predstavitve Plečnikove razstave, ki je v tej organizaciji izredno povečala celotni prihodek, ustvarjen v tem letu.

Rast porabljenih sredstev je za štiri indeksne točke višji od rasti celotnega prihodka. Višjo rast je izkazalo 24 organizacij. Pri tem izstopajo knjižnica Prežihov Voranc, Fakulteta za elektrotehniko in Center za socialno delo. Razlog hitreje rasti porabljenih sredstev od celotnega prihodka je v precejšnji meri zakon o celotnem prihodu in dohodu, po katerem so dodatno obremenjeni materialni stroški za revalorizacijske stroške amortizacije.

Dohodek organizacij se je povišal glede na leto 1986 za 144%, kar znese 37.558.019 din. Rast dohodka je za eno indeksno točko nižja od rasti celotnega prihodka. Nižjo rest beleži 23 organizacij, kar predstavlja 48% vseh analiziranih organizacij.

Čisti dohodek je v primerjavi z lanskim porasel za 137%. V čistem dohodu je masa bruto osebnih dohodkov in neposredne skupne porabe udeležena z 87%, del sredstev za stanovanjske potrebe in druge potrebne investicije v skladu skupne porabe znaša 4%, del poslovnega sklada 6% ter rezervnega sklada 3%.

Na razporejanje sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo so vplivale spremembe in dopolnitve družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS ter zakon o začasni omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev za porabo.

Število zaposlenih v analiziranih negospodarskih organizacijah je poraslo za 219 oz. za 6%. Predvsem se je povečalo število zaposlenih v visokošolskih organizacijah (14%), organizacijah

socialnega varstva (5%) in v osnovnošolskih organizacijah (3%). Porast števila zaposlenih je predvsem posledica zaposlovanja mladih raziskovalcev na visokošolskih organizacijah v sklopu akcije »2000 raziskovalcev«, pričetka delovanja osnovnošolske enote Cvetko Močnik in vzgojinarstvenega dislociranega oddelka Lavrica ter dokončnega formiranja Centra za varstvo in delovno usposabljanje Dolfke Boštjančič.

Neto osebni dohodki v negospodarskih organizacijah v občini so v letu 1987 porasli za 138% in dosegli 367.820 din v povprečju na zaposlenega.

2. RAZVOJ MATERIALNE OSNOVE DELA

2.1. KADRI IN ZAPOSLOVANJE

Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko (RAD-1, teritorialni princip) je bilo v letu 1987 v občini povprečno zaposlenih 19.672 delavcev to je 1% več kot v letu 1986.

V gospodarstvu je bilo zaposlenih 13.131 delavcev (IND 100,3) v negospodarstvu pa 6.541 (IND 102,6).

Največ novih delavcev so v letu 1987 zaposlili v DO Avtomontaža TOZD TGN (+ 65), v DO TTL (+ 56), v DO KPL TOZD Komunalne gradnje (+ 40), v DO Plutal (+ 28), Inštitut Jožef Stefan (+ 46), Dom srednjih šol (+ 28) in Dom starejših občanov (+ 25). Najbolj se je zmanjšalo število zaposlenih v DO Hoja (- 68), DO Iskra Merilna elektronika (- 22), DO KIP (- 18), DO Varnost (- 14) in DO Tovil (- 13).

Za leto 1987 je značilna precej počasnejša oziroma bolj umirjena rast zaposlovanja kot v prejšnjih letih. Razlogi za to so v slabših gospodarskih rezultatih in dejstvu, da OZD iščejo notranje kadrovske rezerve in veliko manj dodatno zaposlujejo. Počasnejša dinamika zaposlovanja se je odrazila tudi v manjšem številu zaposlenih pripravnikov, poslabšala se je izobrazbena struktura pripravnikov. Delež pripravnikov zaposlenih za določen čas ostaja na ravni prejšnjih let.

Manjše možnosti zaposlovanja so vplivale na povečanje brezposelnih, zlasti v drugi polovici leta. Tako se je število brezposelnih povečalo iz 289 na 364 iskalcev zaposlitve, med njimi je bilo 41% mladih. Največji del brezposelnih je brez strokovne izobrazbe, sledijo pa iskalci s V. stopnjo.

V spodbudo je to, da so organizacije združenega dela v naši občini izkazale večje potrebe po visokem strokovnem kadru, vendar pa so zaradi deficitarnosti te potrebne slabše krite, tako so bile na VII. stopnji krite 56%, na VI. stopnji pa le 49%.

Število kadrovskih štipendij se je za preteklo šolsko leto povečalo, vendar se kvalifikacijska struktura razpisanih štipendij prepočasno izboljšuje. Še vedno je največ razpisanih štipendij na nižjih (III., IV.) zahtevnostnih stopnjah. Poleg tega je tudi večje število kadrovskih štipendij ostalo nepodeljenih in to predvsem v deficitarnih usmeritvah (kovinarstvu, strojništvu, elektrotehniki in trgovinski dejavnosti), kar je tudi posledica neusklojenosti prostorskih možnosti ljubljanskih srednjih šol s potrebami združenega dela in namerami učencev, ki se želijo izobraževati na višjih zahtevnostnih stopnjah.

Kadrovstvu za opravljanje najodgovornejših del in nalog – poslovodni delavci in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi – smo posvetili veliko pozornosti. Ugotovili smo, da se sprejete usmeritve glede kadrovanja na najodgovornejša mesta v OZD ne upoštevajo. Slabša se kvalifikacijska in viša starostna struktura. Razpisi so neuspešni predvsem pri pridobivanju strokovno visoko usposobljenih mlajših kadrov.

Ugotovili smo, da OZD prilagajajo statutarna določila izobrazbi posameznih kandidatov, kar je nedopustno, saj morajo biti zahteve glede izobrazbe pripravljene skladno s potrebami OZD in njenimi razvojnimi usmeritvami.

Nagrajevanje individualnih poslovodnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili je v veliki meri nesorazmerno s sprejeto odgovornostjo in obsegom dela, zato moramo poiskati tudi druge stimulacije.

Kadrovska služba se mora aktivneje kot doslej, skupaj z ustreznimi upravnimi organi, vključiti v kadrovanje IPO vsaj pol leta pred iztekom mandata in pomagati OZD pri opredelitvah za nadaljnje vodenje OZD. Posebno pozornost moramo nameniti tudi funkcionalnemu izobraževanju vodilnih delavcev v OZD ter vzpostavitvi evidence perspektivnih strokovnih kadrov v združenem delu na območju naše občine.

2.2. MEDNARODNA MENJAVA

V letu 1987 so zunanjetrgovinska gibanja močno odstopala od načrtovanih. Obseg blagovne menjave s tujino je bil nižji kot v letu 1986 (IND 95,3). Skupen izvoz blaga zaostaja za izvozom doseženim v letu 1986 za 1,8 odstotka, konvertibilni izvoz pa je dosegel indeks rasti 97,9. Skupen uvoz blaga je bil v letu 1987 za 7,0 odstotka nižji kot v predhodnem letu, konvertibilni uvoz pa je dosegel indeks rasti 89,7.

Z upoštevanjem ocene nezajetega dela v obdelavi Narodne banke Slovenije, bi se skupni obseg blagovne menjave s tujino povečal za 1,4 indekzne točke. Indeks rasti skupnega izvoza bi znašal 99,5 in uvoza 94,5.

V občini je v letu 1987 v primerjavi s predhodnim letom najbolj upadel izvoz v državo v razvoju, ki je zavzemal 7,0 odstotka celotnega izvoza, izvoza v državo SEV pa zavzema 46,0 odstotka. Razveseljuje dejstvo, da se je povečal izvoz v razvite države, ki zavzema 47,0 odstotka.

Glede na visoko odpisanost opreme je še posebej problematično, da se je lani najmočneje zmanjšal uvoz opreme iz konvertibilnega področja. Uvoz reprodukcijskega materiala iz konvertibilnega področja je bil v lanskem letu za 7,0 odstotka nižji kot v letu 1986. Povečal se je samo uvoz blaga za široko potrošnjo (za 13,1%).

Industrija še naprej ostaja poglavitni nosilec izvoza blaga, v skupnem izvozu blaga gospodarstva občine je industrija udeležena s 95 odstotki.

Največji izvozniki na konvertibilno tržišče so v letu 1987 bili: DO Ilirija Vedrog, DO Plutal, DO Hoja, DO Avtomontaža TOZD Utensilia, DO Iskra Merilna elektronika, DO Gozdno gospodarstvo, DO Avtomontaža TOZD TGN, HP Kolinska TOZD Vinocet, DO KIG, DO Slovenijales Nastro. Izrav desetih največjih konvertibilnih izvoznic v občini zavzema 86,6 odstotka celotnega konvertibilnega izvoza občine.

Na klirinško tržišče pa so največ izvozili: DO IGO, DO Iskra Merilna elektronika, DO Livar TOZD Livarna barvnih kovin, DO Ilirija Vedrog. Izvoz štirih največjih klirinških izvoznic zavzema 93,6 odstotka celotnega klirinškega izvoza občine.

Vzroke za slabše izvozne rezultate je treba iskati predvsem v večjem dohodkovnem interesu za prodajo na domačem trgu zaradi stalnega naraščanja domačih cen in neustrezne tečajne politike.

Začetni učinki novembrske devalvacije so bili vzpodbudni. Potem pa se je izkazalo, da tudi zadnja devalvacija ni izboljšala položaja izvoznikov. Po devalvaciji so se devizni tečaji le malo povečali, cene vhodnih materialov so zelo porastle, občutno pa so se hkrati zmanjšale izvozne stimulacije. Zaradi prizadevanja obljubljenе aktivnejše tečajne politike je izvozna prizadevanja vzpodbujalo le padanje domačega povpraševanja, v delu predelovalne industrije pa v zadnjih dveh mesecih leta tudi izguba pri prodaji na domačem trgu zaradi administrativno zadržanih cen.

2.3. INVESTICIJE

Na področju naložb je bil tudi v letu 1987 dan največji poudarek komunalnemu opremljanju obeh prioritarnih con, Plutalove VP-6/1 in rudniške VP-1/2. Kljub velikim aktivnostim v coni VP-1/2 Rudnik nam še ni uspelo kompletirati primarne komunalne opreme. Vzrokov za to je več. Poleg kroničnega pomanjkanja sredstev, usposobitev ceste XVIII. divizije in Peruzzijske ceste za obvoz v času gradnje nadvoza lžanske ceste na AC in spremembe smeri napajanja s primarnim vodovodom iz Črne vasi ob Peruzzijski, je na nerealiziran program komunalnega urejanja v veliki meri vplival zlasti odstop Ljubljanskih mlekarn od gradnje v tej coni. Izpad naložbe te DO ima resne posledice tako z ekonomskega stališča kot s stališča prostora za našo občino in je hud udarec prizadevanjem za hitrejši razvoj južnega dela Ljubljane. Proizvodna cona VP-6/1 Plutal se je intenzivno komunalno opremljala za potrebe investitorjev v podotoku P-3 in MGS in bo v celoti zagotovljena v začetku leta 1988. Z dopolnitvami dolgoročnega plana mesta in občin Ljubljane v letu 1988 pa bo dokončno opredeljen potek obvozne proge po varianti B, kar bo omogočilo nadaljevanje dela na planiranju cone VP-3/2 Brdo.

V letu 1987 so bile dokončane naslednje investicije

– DO HOJA TOZD POHIŠTVO Polhov Gradec: skladiščni prostori in uvedba lupljenja hlodovine

– DO HOJA TOZD GALANTERIJA Podpeč: I. faza tovarne za proizvodnjo pohištva iz masivnega lesa s potrebno infrastrukturo in pričetek proizvodnje

– DO GLINEK: avtomatska linija za galvansko niklanje, kromiranje in medeninenje, galvanska oprema in posodobitev starih proizvodnih prostorov ter pričetek rednega obratovanja

– GRADBENO PODJETJE GROSUPLJE: Center drobnega gospodarstva ob Tržaški cesti (po planu do podaljšane 3. gradbene faze – kupci poslovnih prostorov sami dokončujejo svoje prostore)

– MERCATOR KIT DO ROŽNIK TOZD DOLOMITI: dokončana je gradnja samopostrežne trgovine v Horjuhu

– MERCATOR KIT DO ROŽNIK TOZD SAVICA: dokončana je gradnja samopostrežne trgovine na Golem

– DO HP KOLINSKA TOZD VINOCET: modernizacija in povečanje proizvodnih kapacitet v oddelku zvečilnega gumija

– DO INŠTITUT ZA ELEKTRONIKO IN VAKUUMSKO TEHNIKO: nadzidava inštituta

Z realiziranimi investicijami, ki po ocenjeni vrednosti znašajo 5.581 mio din, je bilo odprtih 121 novih delovnih mest. Nakup računalniške opreme v skupni vrednosti 461 mio din pa so realizirale DO Ilirija Vedrog, DO TTL, DO RRC.

Naložbe v teku in + naložbe s pričetkom v letu 1987

– DO ISKRA SEM: izgradnja nove tovarne na lokaciji VP-6/1; faza realizacije: gradbena, obrtniška in instalacijska dela so v zaključni fazi; maja 1988 v novi tovarni steče poskusna proizvodnja

– DO AVTOMONTAŽA TOZD TOVARNA GRELNIH NAPRAV: gradnja II. faze tovarne, ki po spremenjenem programu vključuje orodjarno in strojno obdelavo, lakirnico drobne opreme, razvoj elektronskih komponent; faza realizacije: gradnja je fizično končana, investicija v opremo je predvidena v letu 1988

– DO HOJA TOZD TESARSTVO IN ŽAGA ŠKOFIJSKA: gradnja žagalnice ter servisnih in infrastrukturnih objektov; faza realizacije: izdelani so projekti, kupljena je strojna oprema. Investicija bo dokončana v letu 1988.

– INTEGRAL DO TOVORNI PROMET VIATOR LJUBLJANA: nadaljevanje druge faze tovornega terminala v coni VP-1/2 Rudnik; faza realizacije: dokončano je parkirišče za tuja vozila z infrastrukturnim objektom, v pripravi je dokumentacija za kosovno skladišče

– PROIZVODNO TRANSPORTNO DISTRIBUCIJSKI CENTER KEMIJE: izgradnja proizvodno skladiščnih zmogljivosti v coni VP-1/2 Rudnik; faza realizacije: zaključena je sanacija I. in II. faze, zaključeno pilotiranje objektov 1. etape, pričeta je gradnja objektov 1. etape in vsa pripadajoča infrastruktura 1. etape. V preverjanju sta program in projekt načrtovane naložbe.

– SOZD MERCATOR KIT DO ROŽNIK TOZD DOLOMITI: izgradnja preskrbovalnega centra Trnovo; faza realizacije: gradnja PC Trnovo je začeta in bo dokončana v letu 1988

– DO ZASTAVA AVTO LJUBLJANA: gradnja prodajno servisnega objekta ob Tržaški cesti; faza realizacije: gradbena, obrtniška in instalacijska dela so v zaključni fazi, do konca leta bo realizirane 85% investicije, ki bo zaključena aprila 1988

– EGS SESTAVLJENA ORGANIZACIJA ELEKTRO GOSPODARSTVA MARIBOR: gradnja republiškega centra vodenja s pripadajočim informacijskim sistemom; faza realizacije: gradbena dela stavbe RVC so v zaključni fazi, planirani obseg naložbe v letu 1987 je realiziran, investicija bo v planiranem obdobju petih let (1992) zaključena

– DO POHIŠTVO ROŽNA DOLINA: gradnja novega proizvodnega objekta na Viču; faza realizacije: izvedena so vsa pripravljala dela, sanacija terena in temeljenje za investicijo, ki bo zaključena v letu 1988

– ABC POMURKA DO TABOR GROSUPLJE: gradnja SP trgovine osnovne preskrbe na Škofljici; faza realizacije: realiziranega 60% planirane investicije, ki bo dokončana v letu 1988

– DO KEMIJSKI INŠTITUT BORIS KIDRIČ: gradnja prizidka in nabava raziskovalne opreme; faza realizacije: do konca leta je bilo 50% planirane investicije (končana pripravljala dela in gradnja do podaljšane III. faze) realizirane

– DO RAŠICA TOZD KONFEKCIJA HORJUL: izgradnja nove proizvodne hale in modernizacija opreme; faza izgradnje: izvedena so pripravljala dela

OZD, ki začetek naložb prenašajo v leto 1988: DO Tovil, DO Ilirija Vedrog, DO IGO, DO Slikopleks, IUV TOZD Galenterija, DO Elektromontaža, DO CPL, DO Ingrad Celje TOZD Gradbena operativa.

3. RAZVOJ GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

3.1. INDUSTRIJA

Industrijska proizvodnja je bila v letu 1987 za 0,6 odstotka večja kot v letu 1986 in ni dosegla v resoluciji načrtovane 10-odstotne rasti.

V primerjavi z letom 1986 se je zmanjšala proizvodnja reprodukcijskega materiala (IND 95,1), proizvodnja blaga za široko potrošnjo pa se je povečala za 1,9 odstotka.

Zaloge izdelkov so se povečale za 14,3%, najbolj so se povečale zaloge reprodukcijskega materiala (IND 145)+.

Manjšo proizvodnjo kot v lanskem letu so dosegli v predelavi nekovin, proizvodnji električnih strojev in aparatov, proizvodnji žaganega lesa in končnih lesnih izdelkov, proizvodnji tekstila, usnjene obutve in galanterije, proizvodnji živilskih proizvodov in grafični industriji.

Oskrbljenost z domačimi surovinami se je ob koncu leta nekoliko izboljšala, poslabšala pa se je oskrbljenost z uvoženimi surovinami. Zmanjšala so se naročila za domači trg in za izvoz, povečale so se težave pri plačilih za prodano blago.

3.2. DROBNO GOSPODARSTVO

Na območju občine so bile na dan 31. 12. 1987 registrirane 1603 enote samostojnega osebnega dela s skupaj 1.688 zaposlenimi, kar v primerjavi s prvim letom tega srednjeročnega obdobja predstavlja 5-odstotno povečanje števila obrtnikov ob 11-odstotnem povečanju števila pri njih zaposlenih delavcev.

Po skupinah dejavnosti je še vedno najmočnejše zastopana avtoprevozniška, sledi ji skupina kovinske predelave, skupina stavbene obrti ter skupina izdelovanja in popraviljanja raznovrstnih proizvodov. Značilno za leto 1987 na področju samostojnega osebnega dela pa je prav gotovo porast števila obrtnikov, ki v okviru t. i. intelektualnih dejavnosti opravljajo svetovanja iz najrazličnejših področij.

V letu 1987 je bila do planirane podaljšane tretje gradbene faze dokončana gradnja Centra drobnega gospodarstva v območju urejanja VM-2/1 ob Tržaški cesti, ki ga je zgradilo GP Grosuplje. Izdelana je bila tudi osnovna urbanistična in gradbena dokumentacija za gradnjo novega objekta za drobnogospodarske namene v istem območju urejanja, investitorja Splošne obrtne zadruga Galeb iz Izole.

Za uspešnejše delo posebne komisije IS za oddajo najemnih poslovnih prostorov v družbeni lastnini in zaradi ureditve pravnega stanja na tem področju je bil sprejet odlok o namembnosti poslovnih prostorov v občini. Povečali smo tudi fond najemnih poslovnih prostorov s katerimi razpolaga občina za 3 enote; dve novi smo pridobili v CDG s sredstvi združene amortizacije, eno pa s prekvalifikacijo podstandardnega stanovanja na Tržaški cesti.

Uresničitev resolucijskih ciljev na področju gradenj novih delavnic v coni VP-1/2 Rudnik in VP-6/1 Plutal ter ustanovitev sklada za razvoj drobnega gospodarstva pa prenašamo v leto 1988.

3.3. KMETIJSTVO

Neugodna cenovna razmerja med reprodukcijskim materialom in odkupnimi cenami mesa in mleka že več let vplivajo na zmanjšanje interesa za organizirano prodajo preko kmetijskih zadrug. Predvsem v hribovitem svetu se zaradi stroškov reje in prevoza zmanjšuje prodaja mleka in proizvodnja preusmerja v prirajo mesa. Opuščanje vse dražjih močnih krmil zmanjšuje prirajo mleka po kravi. Krma, pridelana na slabših, premalo gnojnih travnikih, brez dodatka močnih krmil daje nizko mlečnost, ki še bolj zmanjšuje ekonomičnost reje. Odkupna cena mleka v letu 1987, čeprav večkrat povečana, ni pokrila tekočih stroškov priraje mleka v zasebnem sektorju, zato se kmetje preusmerjajo v rejo mesa, ker z melioriranih polj dobijo primerno in dovolj krme za pitanje govedih in konj.

Sistematično strokovno delo kmetijske in veterinarske pospeševalne službe zadnjih let, vlaganje v izboljšavo kmetijskih zemljišč s hidro in agromelioracijami, in urejanje pašnikov na že zaraščajočih kmetijskih površinah dajejo rezultate v večji celokupni priraji mleka in mesa. Urejanje 6 novih in redno vzdrževanje 23 dosedanjih mlečnih zbiralnic omogoča oddajanje mleka večjemu številu kmetov, sicer bi bil odkup mleka še manjši.

Kmetje z območja občine se povezujejo z organizirano tržno proizvodnjo v naslednjih kmetijskih zadrugah: Ljubljana, Velike Lašče, Vrhnika in Škofja Loka.

V letu 1987 je bila dosežena tržna proizvodnja preko omenjenih kmetijskih zadrug, kot jo navajamo v naslednji tabeli.

TAB 2 Realizacija kmetijske tržne proizvodnje v letu 1987

Vrsta proizvodnje	EM	Plan 1987	Realizacija		Indeksi	
			1986	1987	87/86	B/P
mleko	hl	76.500	74.394	77.161	104	101
klavno govedo	t	1.216	1.307	1.485	114	122
teleta	t	27	27	12	44	44
konji	t	205	198	226	120	110
prašiči	t	12	14	22	185	157
plem.telice	kom	207	124	148	119	71
plem.kobile	kom	62	3	2	66	3
pšenica	t	569	409	553	135	97
oljna repica	t	230	182	268	147	116
krompir	t	186	13	74	569	40
vrtnine	t	130	222	69	31	53
ajda	t	64	41	-	-	-

Vir podatkov: OZD kmetijstva

Odkup mleka na območju občine je dosegel načrtovane količine ob upoštevanju odkupa mleka tudi KZ Vrhnika (481.717 l mleka). Mleko je bilo v letu 1987 kvalitetnejše (tolša, reduktaza), zato je dosegalo višjo ceno (stimulacija mlekarov za mikrobiološko kvalitetno mleko). Odkupna cena mleka po podatkih Kmetijskega inštituta Slovenije pri mlečnosti 3.800 l mleka po kravi je v zasebnem sektorju pokrivala 62% tekočih stroškov priraje mleka in v družbenem sektorju pri mlečnosti 5.800 l po kravi 54% tekočih stroškov. Premije za odkupljeno mleko so zmanjševale negativno razliko, vendar niso pokrivalo stroškov, predvsem pa so namenjene pospeševanju proizvodnje in ne pokrivanju izgube v proizvodnji. Tolikšno nesorazmerje med proizvodnimi stroški in odkupno ceno je odločujoč vzrok upadanju odkupa mleka v hribovitih območjih občine, kjer so stroški priraje še 30% večji kot v nižini. Na to kaže realizacija odkupa mleka na območju KZ Velike Lašče, kjer je načrtovan odkup mleka realiziran z 89% in na območju KZ Ljubljana TZO Vič s 95%. V letu 1987 je bil večji kot običajno odkup krav, torej se zmanjšuje stalež osnovne črede v zasebnem kmetijstvu.

Priraja mleka v LM TOZD Posestva je v letu 1987 18% večja kot v letu 1986 zaradi večjega staleža krav. Količinsko je realizacija prodaje mleka 7% nad načrtovano. Stroški priraje mleka so naraščali hitreje kot odkupne cene mleka, zato LM TOZD Posestva v priraji mleka izkazuje izgubo, ki se pokriva z ostankom dohodka iz poljedelstva in gozdarstva.

Manjše izgube pri pitanju in dovolj domače koruze usmerjajo rejce v pitanje, kjer dosegajo dobre rezultate. Na to kaže v zadnjih dveh letih naraščajoč odkup mladega pitanega goveda, ki je bil v letu 1986 za 17% večji kot v letu 1985 in v letu 1987 za 14% večji kot v letu 1986.

Posevki koruze na novo melioriranih površinah na Dobravici in v Horjulu dajejo kvalitetno krmo za intenzivno pitanje mlade pitane govede v zasebni lasti in v pogodbenem pitanju za blagovne rezerve in klavnice.

Odkup telet ne dosega polovice načrtovanega, ker kmetje sami privezujejo teleta za pitanje. Večji je odkup konj in žrebet, kar je rezultat večletnega pospeševalnega dela v konjereji na vsem območju občine. Odkup plemenske živine je manjši od načrtovanega, ker ni interesa kupcev za rejo krav zaradi že nekaj-let nerealne odkupne cene mleka.

Iz odkupa kož lahko sklepamo, da je znatna prodaja mesa mimo rednega odkupa preko kmetijske zadruga.

Odkup pšenice iz zasebnega sektorja dosega 63% načrtovanih količin. Tudi v letu 1986 so bile količine odkupljene pšenice znatno pod načrtovanimi. Kljub izredno dobrim pridelkom pšenice v družbenem sektorju, ki s poprečnim pridelkom 6,4 t/ha dosega dobro akumulativnost, ni pričakovati realizacije s sred-

+ Podatki Zavoda SR Slovenije za statistiko

njeročnim planom načrtovanih količin tržne proizvodnje pšenice v občini.

Zadnja leta se kmetje nič več ne odločajo za najemanje kreditov za izgradnjo novih hlevov, poslopij ali obnovo strojne mehanizacije, ker obrestna mera za kredite pomeni za kmetijo nesprijemljivo breme. Številne težave se rešujejo s pomočjo sredstev združne hranilno kreditne službe, kjer si kmetje z lastnimi sredstvi pomagajo pri nabavi strojev in adaptacijah hlevov. To pa pomeni, da ne bo novih usmerjenih kmetij, ki bodo v prihodnje nadomestile proizvodjo malih, povečini ostarelih proizvajalcev. Na območju KZ Velike Lašče odda pod 5.000 l mleka 70% proizvajalcev.

Pospeševalna služba kmetijskih zadrug se je predvsem angažirala v pripravi in izvedbi programov za male agromelioracije, usposabljanje pašnikov in usposabljanje zaraščajočih kmetijskih površin. KZ Ljubljana TZO Vič in KZ Velike Lašče sta izvedli 120 ha malih agromelioracij in 70 ha večjih agromelioracij. Založno gnojenje je bilo opravljeno na 100 ha kmetijskih zemljišč. Družbena vlaganja v izboljšavo zemljišč so vezana na dogovorjeno tržno proizvodnjo. Pospeševalna služba izvaja programe vhlavljanja telet v družbeno organizirani pogodbeni reži za blagovne rezerve in klavnice.

Stalne naloge kmetijske pospeševalne službe svetovanje tehnologije, intenziviranje pridelovanja krme, uvajanje pašno košnega sistema, organizacija pašnih, strojnih in agromelioracijskih skupnosti, sodelovanje pri spravilu krme in siliranju sicer dajejo rezultate, ki bi bili boljše ob povezavi z veterinarsko pospeševalno službo. Načrtovani skupni pospeševalni programi kmetijske in veterinarske pospeševalne službe se tudi v letu 1987 niso izvajali. Zaradi nujno povezanega strokovnega dela morajo biti ti tehnološki programi prioriteta naloga obeh pospeševalnih služb v letu 1988.

Veterinarska pospeševalna služba izvaja programe pospeševanja reprodukcije in zdravstvenega varstva živali (parazitoza, mastitis, ketoze) ter preventivnega varstva pred kužnimi boleznimi. Opravljene naloge kažejo rezultate v večji proizvodnosti živali, mikrobiološko kvalitetnejšem mleku, preprečevanju kužnih bolezni pri živini. Izvajanje programa pospeševanja zdravstvenega varstva čebel je odkrilo v sistematičnih pregledih čebel obolelost čebel na nosečnost, pršičavost in hudo gnilobo. Vsa žarišča hude gnilobe so bila sanirana. Z izobraževanjem čebelarjev in mladih čebelarjev v krožkih ter tečajih za čebelarstvo preglednike se dviga strokovni nivo čebelarjev o zdravstvenem varstvu čebel. Bolezni so povzročile večje spomladansko odmiranje čebel, zato je delo veterinarja – pospeševalca na območju občine nujno. V letu 1987 je novo zaposlen pospeševalec-tehnolog čebelar, ki deluje na območju KZ Ljubljana.

K boljšemu zdravstvenemu varstvu živali prispeva tudi zavarovanje živine. Na območju občine je zavarovane eno tretjino goveje živine. V letu 1987 je povečanje zavarovanih živali za 5,7%.

Vzdrževanje glavne odvodne mreže na Barju opravlja Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava. Programi čiščenja se pripravljajo usklajeno med OVS, krajevnimi skupnostmi in Kmetijsko zemljiško skupnostjo. Program čiščenja osnovne odvodnje je v letu 1987 realiziran 60%. Vsa leta tega srednjeročnega obdobja realizira OVS Ljubljana-Sava programe 60–70%, kar pomeni, da vzdrževanje osnovne odvodnje ne bo realizirano kot je določeno s srednjeročnimi planskimi dokumenti. Neočiščeni glavni odvodniki ovirajo odtok vode z melioriranih polj in iz območij, kjer se redno čisti terciarna odvodna mreža.

Končani sta hidromelioraciji na Dobravici in Resniku. V pripravi je projekt za izvedbo hidromelioracije na Brezovici in v Horjulu C. Končan je komasacijski postopek za območje Dobravice za 306 ha kmetijskih zemljišč.

Pripravljen je letni program vzdrževanja odvodne mreže za leto 1988 na melioracijskih območjih Horjul A in B in Dobravica, ki ga bodo financirali lastniki in uporabniki kmetijskih zemljišč in Kmetijsko zemljiška skupnost.

K boljšim proizvodnim rezultatom so prispevali izobraževalni programi za kmetovalce in kmečke žene s področja tehnologije, gospodinjstva in turizma. V prednovoletnih prireditvah v Ljubljani so aktivno sodelovale žene aktivov kmečkih žena z območja vse občine.

Pomemben vir za izboljšanje ekonomskega položaja kmetov so dopolnilne dejavnosti. Izdelovanje suhe robe se širi z velikokoliškega območja, kjer je že dobro razvito, tudi na območje Krma in v Polhograjske Dolomite. V letu 1987 je bilo podeljenih 5 znakov »Kmetija odprtih vrat« na kontrolnih točkah polhograjske peš poti.

3. 4. GOZDARSTVO

3.4.1. Blagovna proizvodnja

Gozdnogospodarske organizacije so planirale za leto 1987 blagovno proizvodnjo 123.623 m³ lesnih sortimentov in sicer v družbenem sektorju 49.779 m³ in v zasebnem sektorju 73.853 m³ (razmerje 40% : 60%). Planirana je bistveno večja blagovna proizvodnja iglavcev kot listavcev in sicer v razmerju 64% : 36%, v glavnem v odvisnosti od lesnih zalog v gospodarskih gozdovih.

Po podatkih gozdnogospodarskih organizacij je bila skupna prodaja lesnih sortimentov 132.752 m², od tega v družbenem sektorju 55.919 m³ in 76.833 m³ v zasebnem sektorju (razmerje 42% : 58%). V družbenem sektorju je bil plan presežen 12%, v zasebnem za 4% in v skupnem za 7%. Ponovno pa je, kot v preteklih letih, nastala prekoračitev iglavcev in izpad listavcev (razen pri TOZD Posestva). Stanje se sicer počasi izboljšuje, vendar bodo negativne posledice sigurno sledile v kasnejših letih, ko bo vedno močnejše prihajalo do izraza pojemajoča vitalnost jelke in s tem zmanjševanje etata.

Preseganje planiranih količin pri iglavcih je še vedno posledica spravila od žleda in vetroloma poškodovanega lesa, kot tudi vse večjega sušenja jelke, pri TOZD Posestva pa tudi zaradi gradnje avtoceste.

Plan blagovne proizvodnje ni dosežen le v TOK Gozdarstvo Ljubljana (IND 91). Vzrok za nerealizacijo plana blagovne proizvodnje v tej temeljni organizaciji je predvsem v tem, ker predstavlja za večino lastnikov gozdov dohodek od gozdarstva le majhen del njihovih skupnih dohodkov, zato niso posebej zainteresirani za sečnjo oziroma prodajo lesa gozdnogospodarski organizaciji. Vzrok za nerealizacijo plana je iskati taudi v slabši kvaliteti lesa poškodovanega po žledu koncem leta 1985 in s tem pogojeni nizki tržni ceni. V izredno, za lastnike gozdov težko dostopnih predelih Polhograjskega hribovja, je zaradi labilnosti tal vprašljiva tudi gradnja gozdnih vlak in bi bil tak ukrep vprašljiv ne samo z ekonomskega temveč predvsem z ekološkega vidika. Na realizacijo blagovne proizvodnje so vplivale tudi izredno neugodne zimske razmere.

Podrto in polomljeno drevice po žledu in vetrolomu še ni v celoti spravljeno iz gozdov, je pa sanacija v zaključni fazi. Zatika se predvsem pri spravilu lesa iz zasebnih gozdov. Od tega drevoja je največ listavcev v odročnih in slabo dostopnih predelih kamor še ni zgrajenih gozdnih vlak in cest. Zasebni lastniki tudi niso dovolj usposobljeni ali pa nimajo zadosti tehničnih sredstev za tako obsežna in strokovno zahtevna dela. Preprečevanje in odpravljanje posledic naravnih nesreč je eden temeljnih ukrepov gospodarjenja z gozdovi.

Gozdarski inšpektorat je od gozdnogospodarskih organizacij zahteval, da v sedanjih razmerah varstvo gozda in seveda operativne posege spravijo v ospredje gozdarske operative. Tehnična in posebno biološka sanacija je ob tako veliki naravni nesreči dolgotrajna. Zaradi nevarnosti kalamitet v sestojih iglavcev je inšpekcija zahtevala, da vse temeljne organizacije izdelajo operativni plan varstva gozdov in ga dosledno izvajajo. Tudi letos bo izvajanje operativnega plana najpomembnejši del nadzora gozdarske inšpekcije.

V odročnih in slabo dostopnih predelih, v kanjonu lške in Zale bo nekaj drobnih sortimentov listavcev tudi propadlo, predvsem zaradi velikih stroškov spravila, ki so večji od vrednosti teh sortimentov.

Na zahtevo gozdarske inšpekcije bodo gozdnogospodarske organizacije izdelale tudi poročilo o stanju tehnične in biološke sanacije in o razmerah obvestile izvršni svet občine.

Specifičnost gospodarjenja z gozdovi v preteklem letu je odprava posledic uj, pri čemer so gozdnogospodarske organizacije dobile del sredstev iz sredstev iz solidarnostnega sklada občin, del pa so morale pokrivati same iz sredstev za gozdnobiološko reprodukcijo. Rezultati leta 1987 in program za leto 1988 kažejo, da je gozdarstvo pri pokritju enostavne reprodukcije prišlo do meje finančnih zmognosti, saj so prispevne stopnje

prispevka za biološka vlaganja dosegle oz. presegle zgornjo mejo finančne sposobnosti gozdarstva. To kaže na to, da gozdarstvo samo reprodukcije ne more financirati, nekaj zaradi slabega iztržka, nekaj zaradi nenehnega povečevanja potrebnih vlaganj v gozdove.

Planirana je bila obnova (priprava tal, grojenje, sajenje), skupno 68 ha gozdov; od tega v družbenem sektorju 26,35 ha in v zasebnem sektorju 41,65 ha, v nego pa je bilo vključeno skupno 1.054,12 ha; od tega v družbenem sektorju 305,95 ha in v zasebnem sektorju 748,17 ha. Po podatkih gozdnogospodarskih organizacij je bila realizacija tako obnove kot nege v glavnem v okviru planirane, le pri TOZD Gozdarstvo Lašče je bila realizacija predvsem obnove gozdov občutno iznad planirane.

Po srednjeročnem planu je planirano na leto skupno 7900 m³ novogradnje gozdnih cest, 4.100 m rekonstrukcij cest in 34.720 m gozdnih vlak. Razpoložljiva sredstva za izgradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanje gozdnih komunikacij so bila angažirana v glavnem v območja kjer je bilo potrebno sanirati posledice žledoloma, v kar so bila vložena precejšnja finančna sredstva, veliko truda in dela. Na novo je bilo zgrajenih 6.700 m cest, rekonstrukcija je bila izvršena na 10.900 m cest in zgrajenih je bilo 32.090 m gozdnih vlak.

3.5. TRGOVINA

Kljub neugodnim razmeram in pomanjkanju finančnih sredstev, zlasti za trgovino osnovne preskrbe ugotavljamo, da so na področju naložb resolucijski cilji uresničeni. SOZD Mercator KIT DO Rožnik TOZD Dolomiti je novembra končal gradnjo samopostrežne trgovine v Horjulu na površini 410 m² in začel gradnjo preskrbovalnega centra Trnovo s 1050 m² prodajnih in skladiščnih površin, ki bo dokončan sredi leta 1988. V letu 1987 je bila začeta in tudi dokončana samopostrežna trgovina na Golem na skupni površini 350 m² investitorja SOZD Mercator KIT DO Rožnik TOZD Savica. Začeta pa je bila tudi gradnja trgovskega centra na Škofljici na površini 760 m², ki jo bo investitor tega centra ABC Pomurka DO Tabor Grosuplje zaključil v prvi polovici leta 1988.

Izredno pereč problem zagotavljanja potrebnega trgovskega kadra, ugotovljen že v letu 1986, se je v letu 1987 še poglobil, tako da se je vpliv pomanjkanja delavcev že odražal na kvaliteti uslug, pa tudi v povečanem številu občasno zaprtih trgovin oziroma trgovin s skrajšanim obratovalnim časom. Sanacije tako kompleksnega problema, na nastanek katerega vplivajo (če omenimo le 3 poglavitne vzroke) usmerjeno izobraževanje, nagrajevanje in poslovni čas, ni mogoče pričakovati, dokler ne bodo odpravljeni osnovni vzroki.

3.6. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Na področju združenega dela gostinstva v tem letu ni bilo načrtovanih večjih naložb. V obratih gostinskega podjetja Vič, ki je edina OZD gostinstva s sedežem v občini, so bili opravljeni manjši posegi v urejanje prostorov in delno v obnovo dotrajane opreme v skupni vrednosti 64 milijonov din.

Več je bilo storjenega v zasebnem sektorju gostinstva, kjer so bili zaradi stimulative davčne politike in posluha družbenopolitične skupnosti za ideje samostojnega osebnega dela, odprti novi gostinski obrati višjih kategorij. Povečanje sedežnih zmogljivosti za 300 novih sedežev, kompleksna ureditev gostilne na Jezeru, novi gostilni na Rakitni in Dobrovi, zagotovljena gostinska ponudba in turistično vodenje na Raščici, organiziran teden viških gostincev so opravljene naloge v letu 1987.

Na področju prenove Eipprove ulice so bile rešena nekatera neurejena pravna vprašanja lastništva in uporabe prostorov. Načrtovana preureditvena dela objekta Eipprova 1 v gostilno – penzion se tako prenašajo v leto 1988 hkrati s prenovo objekta Razpotna 2, ki je namenjen turistično informativni in propagandni dejavnosti.

K širjenju turistične miselnosti in urejenosti okolja, ki je za turizem izjemnega pomena, je v letu 1987 v veliki meri prispeval svet za pospeševanje turizma pri OK SZDL zlasti z akcijo ocenjevanja bivalnega okolja, v katero se je v letu 1987 vključilo 16 krajevnih skupnosti. Na področju organiziranosti sta bila v občini ustanovljena 2 nova turistična društva, naziv kmetije odprtih vrat pa je dobilo 5 kmečkih gospodarstev.

4. NEGOSPODARSTVO

4.1. SOCIALNI RAZVOJ

Na razmere v družbenih dejavnostih so v letu 1987 močno vplivale spremembe v obračunski in interventni zakonodaji na področju skupne porabe, osebnih odhodkov in negospodarskih investicij.

Sredstva skupne porabe so se oblikovala v skladu z resolucijskimi opredelitvami. V letu 1987 so primerljive prispevne stopnje bile enake doseženim v letu 1986. Povprečna prispevna stopnja v letu 1987 je z upoštevanjem vseh novih nalog, ki so jih med letom prevzele samoupravne interesne skupnosti v Ljubljani, znašala 21,866% od BOD oz. dohodka.

Zvezna interventna zakonodaja pa je omejila rast skupne porabe na 10%-no zaostajanje za rastjo dohodka v gospodarstvu. Možna rast se je ugotavljala četrtletno. Ugotavljanje presežka sredstev nad dovoljenim okvirom skupne porabe, s katerim samoupravne interesne skupnosti niso mogle razpolagati, je zmanjševalo stabilnost v poslovanju in povzročalo časovni zamik pri poravnavi obveznosti SIS do izvajalskih organizacij. Izgub v OZD družbenih dejavnostih ni bilo. Onemogočalo je tudi realno planiranje izvajanja programov SIS. Elementi planiranja za vrednotenje programov so bili znani šele koncem leta.

Kljub omejenim sredstvom so bili zagotovljeni in dogovorjeni programi pretežno izvedeni v začetnem obsegu s tem, da so se med letom primanjkljaji sredstev pokrivali s časovnimi zamiki in z najemanjem kratkoročnih kreditov. Pojavile pa so se še nove naloge, kot je gospodinjnska pomoč na domu za starejše občane, podaljšan porodniški dopust in zvišanje nadomestila OD v času porodniškega dopusta, povečan obseg dejavnosti zaradi odpiranja dejavnosti v novih objektih MKZ Rakitna in VVE Lavrica.

V preteklem letu smo nadaljevali enotno načrtovane aktivnosti za izenačitev ravni osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu v Ljubljani, ki so se pričele v zadnjem kvartalu leta 1986. Za izvedbo te naloge so družbene dejavnosti v Ljubljani združile dodatna sredstva. Zaradi intenzivne rasti OD v gospodarstvu v decembru 1986 izenačitev OD delavcev v družbenih dejavnostih ni bila dosežena. Interventni zakon, ki je omejeval gibanje OD v prvem polletju preteklega leta, je zaradi kvartalnega zamika usklajevanja OD v družbenih dejavnostih, ki ga je opredeljeval, povzročil ponovno enako raven zaostajanja, kot je bila dosežena v povprečju leta 1986. Zaostajanje OD so družbene dejavnosti zmanjšale šele v zadnjem kvartalu leta 1987. Politiko usklajevanja rasti osebnih dohodkov bo potrebno na podlagi izdelane analize doseženih rezultatov na tem področju nadaljevati v tem letu.

Investicije na področju družbenih dejavnosti so se izvajale iz sredstev samopriskpevka III, sredstev združene amortizacije in sredstev prispevne stopnje 0,5% od BOD za sanacijo objektov šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Iz sredstev za investicijsko vzdrževanje pa SIS postopno zagotavljajo sredstva za vzdrževanje objektov družbenih dejavnosti, za katere ugotavljamo, da so zaradi pomanjkanja sredstev slabo vzdrževani in opremljeni.

V otroškem letovišču Pacug se je s sredstvi amortizacije, občinske skupnosti otroškega varstva in skupščine občine zamenjal lesen dotrajan objekt z zidanim, v katerem so tudi sanitarije in tuši. Dodatno je bila opremljena tudi kuhinja in urejena kanalizacija.

Na področju otroškega varstva so se tudi v letu 1987 prednostno izvajale naloge, ki imajo neposreden vpliv na vzgojo in varstvo ter zdravje matere in otroka. Skupnost otroškega varstva nadaljuje z izvajanjem programa krajših oblik vzgoje in varstva za otroke, ki niso vključeni v VVO. Obseg programa priprave otrok na vstop v osnovno šolo za otroke, ki niso vključeni v VVO, smo povečali od 240 na 300 ur letno. Iz sredstev samopriskpevka III smo v drugi polovici leta zgradili VVO Lavrica. Na najbolj deficitarnih področjih (Trnovo, Ig, Velike Lašče) smo odprli varstvene družine.

Na področju otroškega varstva je v letu 1987 uveljavljena določba SaS o socialno varstvenih pravicah, ki določa prispevek staršev v VVO ob 35% dohodka na družinskega člana, vendar se zaradi visoke inflacije zmanjšuje njihov delež v ekonomski ceni storitve. Starši združujejo le 21,4% od vrednosti programa dnevnega varstva in vzgoje.

Denarne pomoči otrokom smo dodeljevali na osnovi SaS o uresničevanju socialnovarstvenih pravic in jih med letom sprotno valorizirali. Od 1. 5. 1987 dalje velja spremenjen samoupravni sporazum o porodniškem dopustu, ki zagotavlja delavkam 100% nadomestilo osebnega dohodka v času porodniškega dopusta.

Na področju osnovnega šolstva se je prioritarno izvajal zagotovljeni program. V okviru razširjenega programa, ki obsega podaljšano bivanje, celodnevno šolo, jutranje varstvo, program dela šolskih strokovnih služb, šola v naravi pa smo si kljub zoženim materialnim možnostim prizadevali ohraniti dosežen obseg.

Interventna zakonodaja in metodologija za izračun presežka sredstev nad dovoljenim za porabo v letu 1987, ki ni upoštevala v letu 1986 sprejetih novih nalog (zbiranje sredstev za sanacijo srednjih šol, usklajevanje osebnih dohodkov delavcev v izobraževanju z delavci v gospodarstvu) je povzročilo nelikvidnost skupnosti in s tem časovni zamik pri poravnavi obveznosti do izvajalskih organizacij.

Iz sredstev združene amortizacije osnovnih šol v Ljubljani je bil zgrajen prizidek k celodnevni osnovni šoli Horjul po tehnologiji kontejnerskega sistema. Za izgradnjo nadzidka OŠ Velike Lašče je bila izdelana projektna dokumentacija za podružnični šoli Turjak in Rob pa so izdelane programske osnove. Kljub velikim težavam so bila izvršena večja invest. vzdrž. dela predvsem pri obnovi streh in ostrešij (COŠ 7. maja Dobrova, OŠ Brezovica).

V srednjem usmerjenem izobraževanju se je v okviru prenovljenih programov skrčilo skupno število programov in smeir izobraževanja. V okviru programa sanacije srednjih šol se izdeluje tehnična dokumentacija za novogradnjo Srednje agroživilske šole in vzdrževalna dela na objektu, ki bo del te šole v Ljubljani. Obnovljen je kompleks srednjih šol na Aškerčevi, za investicijska vlaganja v letih 1989–90 pa so opravljena predhodna dela. Vzdrževalna dela so bila opravljena tudi na Srednji šoli za računalništvo.

Načrtovane investicije so izvedle tudi naslednje visokošolske izobraževalne organizacije: BF – VTOZD za veterinarstvo, FNT – VTOZD Tekstilna tehnologija, BF – VTOZD za lesarstvo in FNT – VTOZD Farmacija. Iz objektivnih razlogov pa investicijskih posegov nista realizirali Fakulteta za elektrotehniko in FAG – VTOZD za arhitekturo.

Občinske raziskovalne skupnosti v Ljubljani so pristopile k novi organizacijski zasnovi vsebinskega značaja. Tudi letos smo se vključili v skupni raziskovalni program. V okviru lastnega programa je občinska raziskovalna skupnost sofinancirala dve raziskovalni nalogi specifičnega pomena za občino. Koncem junija je uspešno izvedla prvi naravoslovno raziskovalni tabor osnovnošolcev. Tabora so se udeležili učenci osnovnih šol v občini. Skupnost razvija tudi dejavnost pospeševanja inovacijske dejavnosti in raziskovalnega dela.

Za novogradnjo Centralne tehniške knjižnice, ki je investicija republiškega pomena, so potekale aktivnosti za pripravo zemljišča na gradnjo.

Na področju kulture smo tudi v tem letu spodbujali nadaljnjo kvaliteto rast programov ljubiteljske dejavnosti in skrbeli za postopno izboljšanje pogojev za delo. V tem letu beležimo povečanje zanimanja za ljubiteljsko delovanje.

Na področju knjižničarstva nismo uspeli povečati dotoka novih knjig zaradi nezadostnega zagotavljanja sredstev v ta namen. Uspeli pa smo postaviti temelje nadomestnim prostorom matične knjižnice Prežihov Voranc.

Na področju varstva naravne in kulturne dediščine smo nadaljevali z že pričeti sanacijskimi posegi in razglasitvami spomenikov širšega družbenega pomena. Žal so tudi na to prednostno področje vplivale zaostrene gospodarske razmere in smo nekatere naloge – posege na gradu Turjak in gradu Polhov Gradec morali prenesti v naslednje leto.

Še naprej ostaja nerečeno vprašanje tekočega vzdrževanja domov za kulturo v KS.

Na poslovanje občinske zdravstvene skupnosti so bistveno vplivali novi sistemski in intervencijski zakoni, ki so bili uveljavljeni v letu 1987. Okvirjenje sredstev, ki so jih namenjali delavci za programe zdravstvenega varstva v občinski zdravstveni skupnosti v obsegu, ki jih je zastavila resolucija, kot tudi določbe, ki

omogočajo organizacijam z izgubami v poslovanju, da refundirajo že vplačane prispevke ter revalorizacija zalog in osnovnih sredstev v zdravstvenih organizacijah, so otežkočali normalno poslovanje občinske zdravstvene skupnosti v obliki likvidnostnih težav in v obliki primanjkljaja sredstev predvsem v drugi polovici leta 1987. Tako je skupnost zaključila poslovno leto 1987 z nekritimi odhodki. Zdravstvene delovne organizacije na območju občine so poslovanje v letu 1987 zaključile pozitivno.

Ne glede na opisano težko finančno situacijo občinske zdravstvene skupnosti lahko ugotavljamo, da smo obdržali nivo zdravstvenega varstva v občini neokrnjen. S tem smo tudi uresničili zahtevo družbenega plana občine za obdobje 1986–1990 v letu 1987.

V drugi polovici leta 1987 je pričelo poslovati Mladinsko klimatsko zdravilišče Rakitna, ki je bilo zgrajeno s sredstvi samoprispjevka III. S 1. 1. 1987 je začel delati zobozdravstveni team v Osnovni šoli X. SNOUB Ljubljanske. V končni fazi pa je izgradnja zdravstvene postaje Škofljica iz programa samoprispjevka III. V gradnji so tudi nadomestni prostori za zdravstveno postajo na lgu.

Na področju socialnega skrbstva je bilo v letu 1987 precej težav v poslovanju skupnosti in izvajalskih organizacij. Ugotavljamo, da v zaostrenih gospodarskih razmerah potrebe po vrstah in obsegu storitev naraščajo. Sredstva za izvajanje dejavnosti socialnega skrbstva so se zagotavljala v skladu s sprejetimi normativi. V drugi polovici leta so se pojavile likvidnostne težave, zato je bila v novembru povečana prispevna stopnja za dejavnost. Kljub temu smo zaostajali s tekočimi valorizacijami družbeno denarnih pomoči.

Na področju varstva starejših občanov smo dosegli načrtovani razvoj oblik pomoči starejšim občanom na domu. Izvajali smo gospodinjstvo pomoči starejšim občanom na domu in razvažali kosila na dom. Zaradi interventnih zakonov se je izvajalska organizacija znašla v situaciji, ko je zaradi administrativnih prepovedi in izpada pri sredstvih socialnega skrbstva ogroženo izvajanje tega programa.

Mladinskemu domu Malči Beličeve je uspelo pridobiti lokacijo in idejni projekt za gradnjo novega doma, kar bo omogočilo razrešitev prostorskih problemov te ustanove.

Skupnosti socialnega varstva v Ljubljani so z večkratnimi valorizacijami usklajevale višine socialnovarstvenih pomoči z rastjo osebnih dohodkov vseh zaposlenih skladno s SaS o uresničevanju socialnovarstvenih pomoči.

V projektu skupne enotne evidence je potekalo zajemanje podatkov v podatkovno bazo računalnika, tako da bo v letu 1988 lahko delo potekalo po planu. Probleme in dodatno obremenitev so predstavljale izredno pomanjkljive vloge občanov.

Na področju telesne kulture smo v programih rekreacijskega športa povečali dejavnost za dva društva. V programih VVO se je učenja plavanja udeležilo 1071 otrok, učenje smučanja pa je bilo organizirano v sodelovanju z občinsko ZPM. Letne šole v naravi se je iz 13 osnovnih šol udeležilo 1035 učencev, zimске pa 985. V programih tekmovanj šolskih športnih društev je bilo v 11 panogah vključenih 1574 učencev. Zaradi slabšega materialnega stanja se programi usmerjevalnega športa niso izvajali v polnem obsegu.

Nadaljevali smo s sanacijo Športnega parka Svoboda, dograditvijo garderob pri nogometnem igrišču na Dobrovi in sanacijo ŠRC v Dolinah (KS Brdo). Izdelana je bila urbanistična in arhitektonska študija za ŠRC Livada. Delno smo uredili sofinanciranje redno zaposlenih v telesnokulturnih objektih. Zaradi pomanjkanja sredstev program na področju telesnokulturnih objektov ni bil v celoti realiziran.

V občinski skupnosti za zaposlovanje je značilna precej počasnejša rast zaposlovanja kot v prejšnjih letih. Zaradi slabih gospodarskih rezultatov iščejo organizacije notranje kadrovske rezerve. Manjše možnosti zaposlovanja so vplivale na povečanje brezposelnosti zlasti v drugi polovici leta. Brezposelnost je bila večja za 25% v primerjavi z letom 1986. Relativna brezposelnost pa se je povečala iz 1,36% v letu 1986 na 1,68% v letu 1987. Od 565 iskalcev zaposlitve je bilo s pomočjo skupnosti vključenih v delo 386. Med iskalci zaposlitve je 41% mladih.

5. UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

5.1. PROSTORSKO PLANIRANJE

Na področju prostorskega planiranja se je v letu 1987 nadaljevalo s pripravo in sprejemom prostorskih izvedbenih aktov in prostorskih ureditvenih pogojev, kot je bilo začrtano v srednjeročnem planu in v letni resoluciji. Tako so bili v 1987 letu sprejeti naslednji prostorski izvedbeni akti:

- zazidalni načrt za območje urejanja VI 2/6 Malči Belič;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VS 9/10 Škofljice;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VS 12/5 Kopanke;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VP 1/2 Industrijska cona Rudnik (del);
 - ureditveni načrt za del območja urejanja VS 2/1 Krakovo;
 - ureditveni načrt za območje urejanja VI 3/3 in VI 3/4 Biotehniška fakulteta;
 - ureditveni načrt za del območja urejanja VR 3/5 Biocenter;
 - prostorski ureditveni pogoji za naslednje planske celote:
 - V1 Rudnik
 - V2 Trnovo – Tržaška cesta
 - V3 Brdo
 - V4 Lavrica
 - V5 Črna vas
 - V6 Mestni log
 - V7 Kozarje
- Istočasno pa je potekalo delo na izdelavi še naslednjih aktov:
- posebne strokovne podlage za območje urejanja VS 1/5 Ilovica;
 - posebne strokovne podlage za območje urejanja VR 1/2 in VR 2/1 ob Ljubljani;
 - zazidalnega načrta za območje urejanja VS 2/11 Rakova jelša;
 - posebne strokovne podlage in variantne rešitve za del območja urejanja VO 2/1 Bobenčkova;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VS 1/6 London;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VM 2/4 in 6/1 Motel;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VI 2/4 Elektrofakulteta;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VP 2/3 Koprška (Tovil);
 - ureditveni načrt za območje urejanja VP 2/1 Tobačna tovarna;
 - ureditveni načrt za območje urejanja VR 2/7 Slovenija avto;
 - lokacijski načrt za industrijski tir in postajo Rakovnik VT 1/1;
 - zazidalni načrt za območje urejanja VP 3/2 Brdo;
 - lokacijski načrt za zadrževalnik Božna.

Glede na nedefiniran program se je v preteklem letu začasno prenehalo z izdelavo zazidalnega načrta za območje urejanja VP 1/2 Rudnik.

Prav tako se ni pristopilo k izdelavi naslednjih prostorskih izvedbenih aktov:

- zazidalni načrt za VS 2/4 Langusova (nedefiniran program), VO 6/1 Južni center (nedefiniran program), VP 9/1 Škofljica (neurejena komunala).

Ugotavljamo tudi, da se v prejšnjem letu ni pristopilo k izdelavi zazidalnih in ureditvenih načrtov za izvenmestna območja (Horjul, Polhov Gradec, Velike Lašče, Preserje). Vzroki so v neizdelanih programih, pomanjkanju investitorjev ter zasedenosti izvajalcev (LUZ).

Skupščina občine pa v lanskem letu ni sprejela ureditvenega načrta za sanacijo peskokopa Hrastence (VE 39/1), to pa onemogoča njegovo sanacijo.

Opozoriti velja tudi na širjenje črnih gradenj in na neučinkovitost inšpekcijskih služb pri njihovem odstranjevanju (v letu 1987 samo ena odstranitev).

Na področju ekologije je potekala izgradnja nove sanitarne deponije in sanacija stare.

5.3. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Na področju stanovanjskega gospodarstva so bile končane naslednje gradnje:

I. blokovna gradnja:

VS 2/10 ob Tržaški cesti – 160 stanovanj

VS 14/3 lg – 44 stanovanj

VS 3/2 Vič – 92 stanovanj

II. večdružinska organizirana gradnja:

VS 1/3, 1/4 Galjevica – 130 stanovanj

VS 2/13 Bonifacija – 6 stanovanj

VS 2/2 Trnovo – 10 stanovanj

Zgrajeni so bili tudi objekti in stanovanja v izvenmestnih naseljih na podlagi že sprejetih prostorskih izvedbenih aktov in dopolnilna gradnja na podlagi prostorskih ureditvenih pogojev – 85 stanovanj.

Prenova objektov na Eipprovi ulici poteka skladno s programom.

5.4. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

5.4.1. Individualna komunalna raba

Skladno s programi DO VO-KA, KSLO in krajevnih skupnosti so bili v letu 1987 izvedeni naslednji programi:

A – vodovod:

- primarni vodovod ob cesti XVIII divizije, etapa do Galjevica ø 600 mm

- prekinjena so dela na vodovodnem omrežju za ICUP 1/2 Rudnik zaradi odstopa investitorja v IC (Ljubljanske mlekarne) in zaradi obvoza lžanske ceste po Peruzzijski cesti.

- izgradnja vodovodnega omrežja Gornji lg v KS Iška vas

- zgrajen je vodovod Pleše v KS Škofljica

- zgrajen in obnovljen je vodovod Podpeč v KS Podpeč – Preserje

- zgrajen je del vodovoda Turjak v KS Turjak

- zgrajena sta vodohrana Radna in Rudnik

B – kanalizacija

- gradnja in popravilo kanalskega omrežja v Rožni dolini

- izgradnja primarne kanalizacije lg – Iška vas – del

- gradnja III. faze kanalizacije v KS Kozarje

- zgrajena je kanalizacija v naselju Notranje Gorice

5.4.2. Kolektivna komunalna gradnja

Dela so potekala skladno s programom KSLO in KS. Stavbna zemljišča so opremljena z objekti in napravami javne razsvetljave, meteorne kanalizacije, javnimi površinami, cestami, mostovi, potmi ter pločniki.

a) Gradnja cestne infrastrukture:

- nadaljevanje in dokončanje južne obvoznice do Dolenjske ceste s pripadajočimi objekti

- pričeta je bila gradnja južne upadnice Kardeljeva cesta

- začetek obnove objektov na cesti Črna vas – Podpeč ter Želimlje – Turjak,

- končana je rekonstrukcija z vso komunalno infrastrukturo Tržaške ceste

- Cesta XVIII divizije s križiščem

- asfaltirana in razširjena je Peruzzijska cesta

- nadaljevanje gradnje mostu čez Gradaščico

- dostop k gradu Turjak

- delno je urejena cesta ob železniški postaji Rakovnik

- obnovljena je Kolezijska ulica

- obnovljena je cesta v Rožni dolini C IV

- zgrajen je most čez Mali graben

- nadaljuje se gradnja deponije komunalnih odpadkov (VI faza)

- urejeno je cestišče na Knezovem štradonu

- zgrajen je nov most v Kozarjah

5.5. ENERGETIKA

Zagotavljanje energetske oskrbe je izhajalo iz potreb nosilcev planiranja. Zgrajene so bile primarne razdelilne postaje z ustreznimi vodi za saniranje elektrogospodarskega, zlasti napetostnega omrežja. DO DES – TOZD Ljubljana – zgrajena je jamborska TP Plešivica – Bluše v KS Notranje gorice.

5.5.1. Plinifikacija

Zagotovljena je oskrba s plinom v industrijski coni VP 1/2 Rudnik in VP 6/1 Plutal.

5.6. PROMET IN ZVEZE

Mestni potniški promet je podaljšal avtobusno progo št. 17 in opremil tri postajališča (Langusova, Zeleni log, Mestni log) z nadstreški.

Obmestni potniški promet je na obstoječih linijah prilagajal vse kapacitete prevozov potrebam potnikov.

Na področju PTT prometa je postavljena kontejnerska telefonska centrala na Škofljici in položeno kabelsko omrežje v KS Škofljica in KS Lavrica. V KS Brezovica, Notranje gorice, Plešivica je izvedena razširitev KKO.

5.7. VODNO GOSPODARSTVO

OVS Ljubljana – Sava je izvajala program rednega vzdrževanja in urejanja vodnega režima na nižinskih vodotokih in hudournikih. Izvedena je bila zaščita brežin ob novem Kozarškem mostu. Sanirani so bili hudournik na Brezovici (v sklopu sanacije vzhodnega vodovoda).

6. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, opredeljene v resoluciji za leto 1987 so se uresničevale skozi programe Izvršnega sveta, Sveta za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, neposredno pa so jih realizirali Sekretariat za ljudsko obrambo, drugi občinski upravni organi ter temeljni nosilci obrambno-varnostnih priprav v okviru svojih in skupnega programa. Prioritetna naloga v letu 1987 je bila uveljavljanje Odloka o temeljih enotne metodologije in enotnih kazalnikov za izdelavo obrambnih načrtov. V uresničevanju nalog izhajajočih iz Odloka so sodelovali vsi subjekti obrambno-varnostnih priprav v občini vključno s civilno zaščito in teritorialno obrambo.

Enote, poveljstva in štab teritorialne obrambe občine so uresničili vse načrtovane naloge v opremljanju in usposabljanju. Z rednimi vajami in drugimi oblikami usposabljanja, še posebej pa z uspešno izvedbo nalog na skupni taktični vaji »Jesen-87«, so se tudi dodatno usposobili za svoje namenske naloge.

Pri opremljanju in usposabljanju enot in štabov civilne zaščite so bili doseženi vsi zastavljeni cilji.

7. POŽARNA VARNOST

V skladu z izvajanjem družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986–1990 sta SIS za varstvo pred požarom ter Občinska gasilska zveza Vič-Rudnik izvajali naloge po programu svoje dejavnosti za leto 1987.

Posebna komisija SIS je skupaj s predstavniki Občinske gasilske zveze obiskala delovne organizacije na območju občine z nalogo, da ugotovi stopnjo požarne varnosti v obratih ter možnosti ustanovitve industrijskih gasilskih društev. Vodstva delovnih organizacij so ob tem izrazila željo za večjo pomoč pri organiziranju požarne preventve in organizaciji gasilskih tečajev.

Pregledali sta vse hidrante in pomanjkljivosti sporočili Mestnemu vodovodu s prošnjo za njihovo odstranitev.

Posebno skrb sta posvečali:

- vzgoji kadrov z organizacijo tečaja za nižje gasilske častnike v lški vasi in tečajev za naziv »gasilec« tako za gasilce kot tudi za enote civilne zaščite v krajevnih skupnostih ter

- strokovni vzgoji gasilsko tehničnih ekip civilne zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela

Udeležili sta se raznih strokovnih posvetovanj in tekmovanj pionirjev v Ribnici ter članov v Kopru in Ljubljani.

V okviru dotoka finančnih sredstev sta svoj delež prispevali k:

- adaptaciji gasilskih domov
- nabavi gasilske opreme in orodja
- nabavi naprav za hitrejšo medsebojno obveščanje in alarmiranje v primeru akcije npr: nabava VKW naprav v vseh šestih centrih občine
- nabavi treh gasilskih avtomobilov
- preureditev cistern pri grelnih napravah za čimboljšo izrabo toplotnih naprav.

Na področju občine Vič-Rudnik je bilo v letu 1987 v družbenem sektorju 18 požarov z nastalo škodo 36.886.000 din, v zasebnem sektorju pa 32 požarov z nastalo škodo 62.611.000 din.

8. PROMETNA VARNOST

Na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik je bila v letu 1987 1501 prometna nezgoda. Največ nezgod je bilo na dolenski magistrali, primorski magistrali in na mestnih ulicah. Z obnovo Tržaške ceste se je prometna varnost nekoliko izboljšala. Zelo kritične točke pa so še vedno – Dolenjska cesta od Orlove ulice

do Škofljice, Ižanska cesta, Brezovica–Podpeč ter še nekatere lokalne ceste, ki so najbolj obremenjene. Postaja milice Vič je stalno spremljala stanje prometne varnosti na območju občine ter preventivno in represivno ukrepala.

9. SPLOŠNA PORABA

Z zveznim zakonom o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za porabo v letu 1987, je porast prihodkov družbeno političnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti omejen na 10-odstotno zaostajanje za rastjo dohodka v SR in SAP glede na dovoljen obseg porabe v letu 1986. Iz omejitev po zakonu so izvzete obveznosti po zveznih zakonih in dogovorih, socialni prejemki (na področju splošne porabe priznavalnine borcem NOV) ter davki in prispevki občanov.

Na podlagi podatkov o ugotovljeni rasti dohodka po periodičnem obračunu za I. tromesečje 1987 je primerljiv dohodek družbenega gospodarstva v SRS porasel za 130,5% kar je omogočalo rast sredstev za skupno in splošno družbeno porabo za 117,45%.

Na teh izhodiščih je bil sestavljen Dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o oblikovanju in razporejanju sredstev splošne porabe v občinah in mestu Ljubljana za leto 1987, ki je bil podlaga za sestavo rebalansa občinskega proračuna za leto 1987.

Vsem proračunskim uporabnikom je bila zagotovljena enaka rast za osebne dohodke in materialne stroške.

10. OBČINSKI UPRAVNI ORGANI IN STROKOVNE SLUŽBE

Upravni organi in strokovne službe so v letu 1987 nadaljevale z doslednim izvajanjem programa nadaljnjih aktivnosti za povečanje učinkovitosti dela, ki ga je sprejel izvršni svet 10/12-1986. Ob zagotavljanju polne zaposlenosti delavcev se je število delavcev v letu 1987 zmanjšalo iz 146 na 140 delavcev, to je za 6 delavcev ali za 4%. Družbeno usmeritev o zmanjševanju upravnih delavcev izvajamo tako, da delavce, ki zapustijo delovno skupnost nadomestimo le v nujnih primerih in to z že zaposlenimi delavci, z drugimi pa le v primeru, da na dela in naloge delavca delovne skupnosti, zaradi neizpolnjevanja zahtevanih pogojev, ni bilo mogoče razporediti.

Izboljšanju kvalifikacijske strukture in za večjo strokovno usposobljenost delavcev je posevečena posebna skrb. V letu 1987 so vsi novosprejeti delavci izpolnjevali zahtevane pogoje za opravljanje del in nalog, ob delu se izobražuje 11 delavcev za pridobitev ustrezne strokovne izobrazbe, štipendiramo 6 dijakov in študentov, delavci se redno udeležujejo različnih oblik strokovnega (funkcionalnega) usposabljanja.

Reševanje upravnih zadev se iz leta v leto izboljšuje. V letu 1983 je bilo rešenih le 57% zadev, v naslednjih letih je ta odstotek porasel na čez 70%, in v letu 1987 je bilo 79% rešenih vseh zadev, ki so jih imeli v obravnavi vsi upravni organi in strokovne službe. V zvezi z reševanjem upravnih zadev se izvaja nagrajevanje po opravljenem delu.

S tehnološko modernizacijo dela na področju AOP je zagotovljena večja preglednost, uporabnost in ažurnost podatkov, s tem pa so doseženi tudi večji učinki pri delu. V računalniško obdelavo so bila v tem letu vključena nova delovna področja kot: evidentiranje spisov, obračun osebnih dohodkov, kadrovske in knjigovodske evidence, ipd. AOP vključuje vse širši krog upravnih delavcev, ki se sproti in uspešno uvajajo na nov način dela.

V tem letu je bila uresničena določba statuta mesta Ljubljane o reorganizaciji inšpekcijskih služb uprave za družbene prihodke. Te službe so organizirane samo na mestni ravni.

Druga določba statuta mesta Ljubljane, da bodo krajevni uradi organizirani na ravni mesta – v mestnem sekretariatu za notranje zadeve, pa še ni uresničena, ker zahteva daljšo pripravo prenosa upravnih zadev in pravilno organizacijsko odločitev v smislu družbenih usmeritev.

Sredstva za delo upravnih organov in strokovnih služb so bila zagotovljena v skladu z razpoložljivimi sredstvi splošne porabe. V letu 1987 so bila zakonsko omejevana.